

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Disputatio VIII. De Romano Pontifice, & Conciliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

sancta, ubique diffusa, & ab Apostolis fundata. Qui veræ Ecclesiæ characteres clare exprimuntur in Scripturis illis, quas recipiunt hæretici, contra quos Patres disputant. Hanc veræ Ecclesiæ discernendæ viam, quam inierunt Patres, nos quoque inimus; & cum eam ingredi nolunt hæretici, se extra veram Ecclesiam vagari, manifestè ostendunt.

Obj. Notæ, quas assignant hæretici, si non separatim, saltem collectim sumptæ, sufficiunt ad ostendendam veram Ecclesiam. *Resp.* neg. Nam notæ illæ collectim sumptæ, faciunt totum partim ignotius ipsa vera Ecclesia, partim veræ Ecclesiæ commune cum aliis sectis. Talem autem collectionem ad ostendendam veram Ecclesiam prorsus ineptam esse nemo non videt.

DISPUTATIO VIII.

De Romano Pontifice, & Conciliis.

ARTICULUS PRIMUS.

Utrum Petrus à Christo primatum in universa Ecclesia acceperit.

NEgat Lutherus, & cum eo negant alii omnes sectarii, qui post eum adversus Ecclesiam insurrexere. Assumunt verò catholici doctores omnes, quibus præeunt Patres omnes tam græci, quam latini. Unde B. Petri primatus negari non potest sine manifesta, & eaque perniciosissima hæresi, quam refutabimus sequentibus paragraphis.

§. I.

Probatur B. Petri primatus ex verbis Christi Matth. cap. 16.

Matth. cap. 16. Christus Petrum divinitatem ejus aperte confessum, sic alloquitur: *Beatus es Simon Bar-jona: quia caro & sanguis non revelavit tibi, sed Pater meus, qui in celis est. Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* Atqui Christus his verbis sub metaphora ædificii & fundamenti Petro in præmium confessionis ejus promittit primatum universæ Ecclesiæ: nam quod est fundamentum in ædificio, idest, caput in corpore, pater-familias in domo, rector in civitate, & rex in regno.

Confirm. Ex verbis Christi manifestum est, Ecclesiam incumbere Petro, sicut ædificium incumbit fundamento, seu Petrum prestare Ecclesiæ, quod fundamentum præstat ædificio. Atqui fundamentum regit & sustentat ædificium. Ergo Petrus regit & sustentat Ecclesiam. Sed, hoc est, habere Ecclesiæ primatum. Ergo, &c. Hoc argumentum suggerit Gregorius Magnus epistolarum lib. 4. c. 76. ubi sic ait: *Cunctis Evangelium scientibus liquet, quod voce dominica sancto & omnium Apostolorum Petro principi Apostolo totius Ecclesiæ cura commissæ est: ipsi quippe ... dicitur: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.*

Obj. Hoc loco per to petram malè intelligitur Petrus, sed intelligi debet Christus, vel fidei confessio, vel omnis homo fidelis. *Resp.* neg. Nam quod intelligendus sit Petrus, satis superque constat ex Patribus: cum omnes, unico fortasse excepto, Petrum intelligant, pro quo consuli possunt Bellarminus, & Valentinus. Nobis hic sufficit ex latinis Tertull. lib. de præscript. cap. 22. ubi dicit: *Latuit aliquid Petrum, edificande Ecclesiæ petram dictum?* Et ex græcis Gregorius Nazianz. orat. de moderatione in disputatione servanda, ubi hæc habet de Petro: *Vides quemadmodum ex Christi discipulis magnis utique omnibus & excelsis, atque electione dignis, hic Petra vocetur, atque Ecclesiæ fundamenta fidei sua credita habeat.*

Dices 1. Si Christus per petram Petrum intellexif-

set, non dixisset: *Tu es Petrus*, sed, *Tu es petra*. *Resp.* Christum, dixisse, *Tu es petra*, & super hanc petram, &c. Cum enim syriacè loqueretur, dixit, *Tu es cephas*, & super hoc cepha, &c. Cephas autem syriaca lingua significat rupem seu petram durissimam.

At inquires. Si ita est, quare latinus interpres non vertit, *Tu es petra*? *Resp.* Non vertisse, quia non vertit ex syriaco, sed ex græco codice, & græcus codex habet: *ὁ εἰ πέτρας, ὃ ἐστὶν ταύτην τὴν πέτραν*, &c. Sic autem vertit græcus interpres, quia græca lingua lapis æquè significatur per πέτρας & πέτρα, & interpreti commodius visum est homini nomen masculinum tribuere, & dicere, non *ὁ εἰ πέτρας*, sed *ὁ εἰ πέτρας*, noluit tamen vertere *ὃ ἐστὶν τὴν πέτραν*, sed vertit *ὃ ἐστὶν τὴν πέτραν* ad vitandam ambiguitatem. Hæc autem vox πέτρα, non aliud quàm lapidem durissimum significat; unde ambigua esse non potest.

Dicent. Origen. tract. 1. in Matth. exponens hæc verba, *Super hanc petram*, dicit petram esse eum omnem, qui Christi imitator est: *Nomen*, inquit, *ducunt à petra, quicumque sunt imitatores Christi, qui est petra spiritualis, comitans eos, qui salvi sunt, ut ex ea bibant potum spiritualem.* Superius dixerat: *Petra est quisquis Christi discipulus ... & super talem petram construitur omnis Ecclesiastica doctrina.* In unoquoque enim perfecto ... à Deo edificatur Ecclesia. Quod si super unum illum Petrum tantum existimas edificari totam Ecclesiam, quid diciturus es de Joanne filio tonitru, & Apostolorum unoquoque? R. Origenem hic illud, *Super hanc petram*, non litteraliter, sed allegoricè interpretari de iis, qui discipuli sunt & imitatores Christi, cujus doctrina & gratia in proposito ipsum sequendi, & piè sancteque vivendi confirmantur. At alibi, nempe hom. 5. in Exod. verba illa, *Super hanc petram*, litteraliter interpretans, ea de solo Petro intelligit: sic enim habet: *Vide magno illi Ecclesia fundamento, & petra solidissima, super quam Christus fundavit Ecclesiam, quid dicatur à Domino. Modica*, inquit, *si dei, quare dubitasti?*

Dices. S. Augustinus illud, *Super hanc petram*, censuit potius de Christo, quàm de Petro intelligendum esse, ut patet ex lib. 1. retract. cap. 21. ubi sic loquitur: *In hoc libro (quem contra epistolam Donati scripserat) dixi in quodam loco de Apostola Petro, quod in illo tanquam in petra fundata sit Ecclesia: qui sensus etiam cantatur ore multorum in versibus beatissimi Ambrosii, ubi de Gallo gallinaceo ait: Hoc ipsa petra, Ecclesia canente, culpam diluit. Sed scio me postea sepius sic exposuisse quod à Domino dictum est: Tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, ut super hunc intelligeretur, quem confessus est Petrus, dicens: Tu es Christus, Filius Dei vivi.*

Resp. 1. S. Augustinum primam interpretationem sic anteponebat alteri, ut hanc non contemnat, sed unicuique liberum relinquat alterutram assumere: nam paulò inferius sic prosequitur: *Harum autem duarum sententiarum quæ sit probabilior, eligat lector.*

2. S. Augustinum primam interpretationem alteri anteponebat ex ignorantia linguæ syriacæ & græcæ: nam reddens rationem majoris suæ in primam interpretationem propensionis, sic ait ibidem: *Non enim dictum est illi (Apostolo) Tu es petra, sed, Tu es Petrus; petra autem erat Christus, quem confessus Simon, sicut eum tota Ecclesia confitetur, dictus est Petrus. Nesciebat igitur Christum dixisse, Tu es cephas, aut saltem to cephas syriacè rupem seu lapidem significare. Item nesciebat rupem seu lapidem æquè significari per hæc vocabula πέτρας & πέτρα.*

3. Nihilominus S. Doctorem agnovisse primatum B. Petri, ut patet v.g. ex lib. 2. de bapt. c. 1. ubi hæc leguntur: *Ecce ubi commemorat Cyprianus ... Apostolum Petrum, in quo primatus Apostolorum tam excellenti gratia præminet, &c.* Et inferius ista: *Quis enim nescit illum Apostolatus (in Petro) principatum concili-*

cuiuslibet episcopatus praeferendum. His adde, quod si nunc viveret S. Doctor, & videret versiculum illum S. Ambrosii, cuius ipse meminit, non ore multorum tantum, sed ore omnium nunc cantari, proculdubio rejecta prima interpretatione, secundam incunctanter amplecteretur.

Dices. Nomine Petri hic intelligendam esse fidem, docent Patres; nam v.g. S. Chrysostomus homil. 55. in Matth. interpretans verba illa, *Et super hanc petram*, subiicit ista: *Idest, fidem atque confessionem.* Resp. Patres, cum docent nomine petri hic intelligendam esse fidem & confessionem, fidem & confessionem sumunt non absolute, sed relate ad Petrum, cuius fides & confessio hic laudantur à Christo; vel, quod eodem redit, sumunt abstractum pro concreto: unde per inde est ac si dicerent, nomine petri intelligendum esse, non Petrum precise, sed Petrum recte credentem, & fidem suam recte profitentem; neque Ecclesiam fundatam esse in Petro precise, sed in Petro recte credente, & recte fidem suam profitente; quod verum est, & nos cum Patribus dicimus: Petrus enim eatenus est fundamentum Ecclesiae, quatenus Ecclesiam sustentat; effectus enim fundamenti primarius est aedificium sustentare. Ecclesia autem sustentatur non à Petro precise, sed à Petro recte credente, & fidem suam recte profitente; & Petrus eatenus sustentat Ecclesiam, quatenus fratres suos seu fideles confirmat & continet in vera fide, quod facit recte credendo, & fidem suam recte profitendo.

§. II.

Primatus Petri probatur ex verbis Christi subsequentibus eod. c. 16. Matth.

Post verba §. 1. laudata, sic prosequitur Christus: *Et tibi dabo claves regni caelorum. Et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum & in caelis: & quodcumque solveris super terram, erit solutum & in caelis.* At nomine clavium intelligitur primatus, seu suprema potestas, ut patet 1. ex verbis subsequentibus. *Quodcumque ligaveris, &c.* 2. Ex Isaia c. 22. ubi futura Eliacim in summum sacerdotium promotio sic exprimitur: *Dabo claves domus David super humerum ejus: & aperiet, & non erit qui claudat: & claudet, & non erit, qui aperiat.* 3. Ex Apocal. c. 3. ubi sic quoque exprimitur suprema Christi potestas: *Hec dicit sanctus & verus, qui habet clavem David, qui aperit, & nemo claudit; claudit, & nemo aperit.* Porro verba Christi ad Petrum directa: *Tibi dabo claves regni caelorum, &c.* manifestè equivalent istis, *Tibi dabo claves regni caelorum: claudes, & nemo aperiet: aperies, & nemo claudet; & in eo tantum ab illis discrepant, quod clariora sunt, quia in eis non continuatur, sed explicatur metaphorā clavium.*

Obj. 1. Hæc Christi verba: *Tibi dabo claves regni caelorum*, non diriguntur ad personam Petri, sed ad Ecclesiam. R. Hoc esse falsum, ut manifestum est ex contextu. Cum enim dicit Christus: *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petram edificabo Ecclesiam meam, & porte inferi non prevalebunt adversus eam, & tibi dabo claves regni caelorum, &c.* Nonne clarum est, hæc verba, *Tibi dabo claves, &c.* ad eum dirigi ad quem diriguntur illa, *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus.* Manifestè autem diriguntur ad personam Petri. Ergo, &c. Præterea, eidem dictum est: *Tibi dabo claves, &c.* cui paulò inferius dicitur: *Vade post me, satana.* Atqui non Ecclesiae, sed Petro in propria persona dicitur, *Vade, &c.* Ergo non Ecclesiae, sed Petro in propria persona dictum est, *Tibi dabo claves, &c.* Hoc argumentum suggerit S. Augustin. lib. 2. contra Gaudent. c. 22. ubi ait: *Nunquid melior est Razias quam Petrus Apostolus, qui ubi dixit, Tu es Christus Filius Dei vivi, tam beatus à Domino appellatus est, ut claves regni caelorum accipere mereretur: nec tamen ideo creditur imitandus, ubi mox eodem momento reprehensus auditur: Vade post me satana. Et ante S. Augustinum S. Hilarius tract. in Psal. 131. n. 4. Tanta ei (Christo) reli-*

gio fuit pro humani generis salute patiendi, ut Petrum primum Filii Dei confessorem, Ecclesia fundamentum, caelestis regni janitorem, & in terreno iudicio iudicem caeli, Satanae convicii nuncuparet.

Dices. Quando Christus dixit Petro, *Tibi dabo claves regni caelorum*, Petrus representabat Ecclesiam, R. dist. Petrus representabat Ecclesiam, sicut legatus representat principem, cuius nomine, non suo, accipit claves civitatis, & accipiendo nihil sibi acquirit, sed acquirit soli principi, cuius gerit personam, & in cuius ditionem venit civitas, N. Petrus representabat Ecclesiam, ut princeps verbi grat. representat regnum, cui censetur promitti id, quod principi in publicam utilitatem, & regni administris communicandum promittitur, C.

Dices. Atqui tunc Petrum primo modo representasse Ecclesiam, docet S. Augustin. tract. 50. in Joan. Nam ibi sic loquitur: *Si in Petro non esset Ecclesiae sacramentum, non ei diceret Dominus: Tibi dabo claves regni caelorum. Quaecumque solveris in terra, soluta erunt & in caelo; & quaecumque ligaveris in terra, ligata erunt & in caelo. Si hoc Petro tantum dictum est, non facit hoc Ecclesia. Si autem & in Ecclesia sit... Petrus quando claves accepit, Ecclesiam sanctam significavit.* R. neg. Itaque, juxta S. Doctorem, quando Dominus dixit Petro, *Tibi dabo claves regni caelorum.* Petrus representabat quidem Ecclesiam, at non representabat illam ut Legatus vel Vicarius, sed ut supremus illius pastor, & rector generalis futurus, ut evidenter ostenditur. 1. Ex tract. 124. qui est ultimus in eund. Joan. ubi legitur: *Ecclesie Petrus Apostolus propter Apostolorum sui primatum gerebat figurata generalitate personam.* 2. Ex enarratione 1. in Psal. 108. ubi dicitur: *Cuius (Ecclesiae) ille (Petrus) agnoscitur in figura gestasse personam, propter primatum, quem in discipulos habuit.*

Obj. 2. Christus, per hæc verba, *Tibi dabo claves regni caelorum*, nihil promisit Petro, quod non promiserit cæteris Apostolis. Ergo Christus, per hæc verba, *Tibi dabo, &c.* primatum minime promisit. Neg. ant. Prob. Petrus, nomine omnium Apostolorum dixit, *Tu es Christus Filius Dei vivi.* Ergo nomine omnium Apostolorum auditur, *Tibi dabo claves, &c.* Non enim hoc auditur, *Tibi dabo, &c.* Nisi quia illud dixit, *Tu es Christus, &c.* Nam Christus nonnisi ad remunerandam divinitatis suæ confessionem, claves regni caelorum promisit. Ergo, &c. R. neg. ant. Et dico Petrum Christo Apostolos, quem eum esse dicerent, interroganti, respondisse suo nomine, nec accepta ab aliis respondendi provincia, & cum alii omnes adhuc ignorarent quid esset respondendum, neque ex humana deliberatione, sed ex revelatione & instinctu divino respondisse primum & solum. Petrus igitur in propria persona divinitatem Christi confessus est, & propter suam confessionem meruit à Christo in propria persona audire, *Tibi dabo claves*, atque ita in propria persona accepit promissionem clavium. Potest tamen aliquo sensu dici respondisse nomine omnium, quia caput erat & princeps cæterorum, & cæteri responsioni ejus silentio suo acquieverunt: quod non impedit, quominus in propria persona, primus & solus responderit.

Dices. Quod Christus promittit, Matth. c. 16. per hæc verba, *Tibi dabo claves, &c.* dat, ejusd. Matth. c. 18. per ista alia: *Quaecumque alligaveritis super terram, erunt ligata & in caelo; & quaecumque solveritis super terram, erunt soluta & in caelo.* Atqui hic non soli Petro, sed omnibus Apostolis Christus dat potestatem ligandi & solvendi. Ergo illic, nempe Matth. c. 16. Christus non soli Petro, sed omnibus Apostolis in communi promittit potestatem illam; adeoque ipsi Petro nihil peculiare promittit. Resp. neg. maj. Nam Matth. c. 18. Christus nihil dat Apostolis, sed solum promittit illis, & eorum successoribus amplissimam ligandi, & solvendi potestatem. Quod autem tunc Christus Apostolis nihil dederit, manifestum est ex eo, quod post verba illa à Christo prolata, Apostoli manserint adhuc diu homines privati, & nullam habuerint eccle-

ecclesiasticam potestatem: non enim facti sunt sacerdotes, nisi in ultima cœna; nec facti sunt pastores & episcopi, nisi post resurrectionem Domini.

§. III.

Primatus Petri probatur ex cap. 21. Joannis.

Joan. cap. 21. legitur: *Dicit Simoni Petro Jesus: Simon Joannis, diligis me plus his? Dicit ei: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei iterum: Simon Joannis, diligis me? At illi: Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei: Pasce agnos meos. Dicit ei tertio: Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus, quia dixit ei tertio, Amas me? Et dixit ei: Domine, tu omnia nosti: tu scis quia amo te. Dixit ei: Pasce oves meas. Amen, amen, dico tibi, cum esses junior, cingebas te, &c. Atqui Christus per hæc verba: Pasce agnos meos, pasce oves meas, promittit Petro primatum & jurisdictionem in universam Ecclesiam. Ergo, &c.*

Prob. subs. 1. enim hæc verba: Pasce agnos meos, pasce oves meas, diriguntur ad personam Petri: diriguntur enim ad eum cui dicitur: Amas me? Diligis me plus his? Amen, amen dico tibi, cum esses junior, &c. Ista autem dici soli Petro, luce meridiana clarius est.

At inquit, Petrus ipse epist. 1. c. 5. hortatur consensiores ad pascendum gregem Dei. Ergo non soli Petro, sed omnibus Ecclesiæ prelati dictum est: Pasce oves meas. Resp. Petrum consensiores hortari, ut pascant gregem Dei non universalem, sed particularem sibi commissum: *Pascite, inquit, qui in vobis est, gregem Dei.* Unde neg. conf.

At inquit iterum. S. Augustinus lib. de agone Christiano cap. 30. dicit expressè illud: *Amas me? Pasce oves meas*, non soli Petro, sed omnibus Ecclesiæ pastoribus dictum esse: *Non sine causa, inquit, inter omnes Apostolos hujus Ecclesiæ catholice personam sustinet Petrus: huic enim Ecclesiæ claves regni celorum date sunt, cum Petro date sunt; & cum ei dicitur, Amas me? Pasce oves meas. Resp. juxta mentem S. Doctoris, Petrum Ecclesiæ personam sustinuisse, non ut legatum ejus, vel vicarium, sed ut principem illius, & supremum moderatorem, adeoque, juxta S. Doctorem, cum Petro dictum est, Amas me? Pasce oves meas, Petrum omnes alios Ecclesiæ pastores representasse, non ut eorum legatum vel vicarium, sed ut Ecclesiæ universæ principem & pastorem supremum, à quo in partem sollicitudinis vocari possent & deberent. Unde juxta S. Augustinum, illud, Amas me? Pasce oves meas, primò & principaliter dictum est Petro in propria persona, secundariò verò omnibus aliis Ecclesiæ pastoribus in persona Petri, tanquam principis & pastoris supremi illos representantis, & accipientis pascendi gregis Christi potestatem, non qua solus uti, sed quam aliis communicare posset & deberet.*

2. Per to pascere, Christus intellexit præesse & regere. Cum enim Christus ait: *Pasce oves meas*, perinde est ac si diceret: Pastor esto ovium meorum. At pastoris est non solum ovibus pabula præbere, sed etiam eas ducere & reducere, eas rueri, & baculo castigare. Breviter, qui pastorem agit, ovibus præest, easque regit. Unde Evangelista ulus est voce quæ græca lingua significat pascere præsidendo: *ποιμαίνει* apostolus. Hoc igitur verbo, *Pasce*, Christus instituit principatum ecclesiasticum, & confert auctoritatem regendi Ecclesiam, simulque præcipit ei, cui auctoritatem illam confert, ut Ecclesiæ præsit; & quia præesse & subesse correlativa sunt, simul quoque & indivisibiliter præcipit Ecclesiæ, ut sub sit illi, cui præsidendi præceptum imponitur.

Dices. Pascere nihil aliud est, quam cibos ministrare, quod inferioris officium est, non superioris. Ergo Christus per hoc verbum, *Pasce*, nullam auctoritatem tribuit, adeoque per hoc verbum, *Pasce*, principatum ecclesiasticum instituisse, gratis dicitur. R. neg. ant. Itaque pascere, propriè loquendo, non est præcisè cibum ministrare: nam servi dominis suis ci-

Simonnet Theol. Tom. II.

bos ministrant, nec tamen propriè dicuntur pascere dominos suos: sed è contra à dominis suis pasci dicuntur, quia aluntur sumptibus dominorum suorum. Unde pascere, propriè loquendo, est cibum procurare & providere. Providere autem superioris est, non inferioris; adeoque pascere, propriè loquendo, non inferioris, sed superioris officium est.

3. Christus per illud, *oves meas*, significat universam Ecclesiam: cum enim Christus dicit Petro, *Pasce oves meas*, commendat illi oves omnes, ad quas extenditur pronomen *meas*. Extenditur autem ad omnes qui sunt in Ecclesia, nullo excepto: nam nullus omnino est in Ecclesia, qui ovem Christi se esse non gloriatur. Ergo cum Christus dicit Petro, *Pasce oves meas*, commendat illi omnes qui sunt in Ecclesia, nullo excepto. Ergo, quod idem est, commendat illi universam Ecclesiam, adeoque per illud, *oves meas*, universam Ecclesiam intelligit.

Dices. Jure divino jurisdictione ecclesiastica divisa fuit inter Petrum & Paulum, ut patet ex Galat. c. 2. ubi Paulus dicit: *Cum vidissent quod creditum est mihi Evangelium præputii, sicut & Petro circumcissionis, &c.* Ergo falsum est quòd Christus per illud, *Pasce oves meas*, Petro contulerit auctoritatem regendi universam Ecclesiam. Resp. neg. ant. Nam Paulus verbis laudatis nihil aliud significat, quàm se principaliter destinatum esse ad prædicandum gentibus: sic Petrus principaliter destinatus erat ad prædicandum Judæis.

Nota. 1. Apostoli omnes omnibus hominibus prædicare jure divino potuerunt. Inter Apostolos tamen distributæ fuerunt provincie, ut sic Evangelium toto Orbe & facilius & celerius prædicaretur. 2. Et ita Paulus sic fuit principaliter destinatus ad prædicandum gentibus, ut etiam Judæis prædicare potuerit, quod re ipsa fecit, imò solebat Judæis prius prædicare, quàm gentibus, nec ad gentes se convertere, nisi postquam repulsam passus erat à Judæis. Similiter Petrus ita ad prædicandum Judæis destinatus fuit principaliter, ut potuerit etiam gentibus prædicare, & ad id se destinatum fuisse, expressè dicit Act. c. 15. *Scitis, inquit, quoniam ab antiquis diebus Deus in nobis elegit, per os meum audire gentes verbum Evangelii, & credere.* Et quòd re ipsa gentilibus & quidem primus prædicaverit, constat ex Act. cap. 10. ubi narratur Cornelii Centurionis ad fidem conversio.

§. IV.

Primatus Petri probatur ex Patribus græcis & latinis.

Primatum universæ Ecclesiæ Petro datum esse, tenent magna inter se consensione Patres tum græci, tum latini. Brevitatis causa hic pro Græcis unus erit Chrysostomus. Hom. 55. ad hæc Christi verba: *Quicumque ligaveris super terram, &c.* sic ait: *Quæ Deus concedere solus potest, peccatorum scilicet remissionem, & ut Ecclesia tot tantisque fluctibus impetu irruentibus immobilis maneat, cujus pastor & caput piscator homo atque ignobilis, terrarum Orbe reluctante, adamantis naturam firmitate superet, hæc, inquam, omnia, quæ solius Dei sunt, se pollicetur (Christus) daturum.* Et pro Latinis unus Augustinus serm. 13. de verbis Domini. *Idem ergo, inquit, Petrus à petra, cognominatus Beatus, Ecclesiæ figuram portans, Apostolatus principatum tenens, continuo post, &c.*

Obj. S. Cyprianus lib. de unitat. Eccles. docet cæteros Apostolos Petro pares fuisse honore & potestate: *Hoc, inquit, erant utique & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præditi & honoris & potestatis.* Ergo juxta S. Cyprianum, Petrus fuit tantum inter Apostolos ut primus inter pares, adeoque non accepit primatum Ecclesiæ cum certa scilicet præeminencia, vi cujus cæteris Apostolis superior extiterit, eique ceteri Apostoli cum membris aliis omnibus Ecclesiæ subiecti fuerint.

Resp. 1. S. Cyprianum agnovisse in Petro primatum, quo superior extitit cæteris Apostolis, eique subiecti fuerunt ceteri Apostoli cum aliis fidelibus omnibus,

Bb

ut pro-

ut probari potest multis ex locis, & hic probatur ex epist. ad Quintum, ubi sic loquitur S. Martyr: *Nec Petrus quem primum Dominus elegit, & super quem edificavit Ecclesiam suam, cum secum Paulus de circumcisione disceptaret, postmodum vindicavit sibi aliquid insolenter, aut arroganter assumpsit, ut diceret se primum tenere, & obtemperari a novellis & posteris sibi potius debere.* Quibus verbis expressè asserit Petrum esse fundamentum Ecclesiae. Petrum autem esse fundamentum Ecclesiae, aliud non est, quam Petrum esse Ecclesiae rectorem, & pastorem supremum. Et idcirco Petrum impensè commendat, quod Paulo ipsum reprehendenti, & verum dicenti, humiliter consenserit; quamvis ipse primum cum tanta super ceteros praeminentia teneret, utpotè Ecclesiae universae pastor & rector supremus; neque illum suum primum obtendens, dixerit ab aliis se non corrigi, sed potius sibi obtemperari debere. Hanc fuisse S. Martyris mentem patet ex S. Augustino lib. 2. de bapt. cap. 1. ubi recitato hoc loco, sic ait: *Ecce ubi commemorat Cyprianus, quod etiam nos in Scripturis sanctis didicimus, Apostolum Petrum, in quo primatus Apostolorum tam excellenti gratia praeminet, aliter, &c.*

Resp. itaque 2. Juxta S. Cyprianum, & alios Patres, ceteros Apostolos honore & potestate pares fuisse Petro in aliquo sensu, sed simul impares & inferiores fuisse. Fuerunt quidem pares honore, quatenus tam immediate à Christo ad apostolorum promoti fuerunt, & ab eo tam immediate missionem suam acceperunt, quam ipse Petrus. Item fuerunt pares potestate, quia eandem ligandi & solvendi potestatem acceperunt, illamque non in una aut altera tantum Orbis parte, sed ubique terrarum cum omnibus aliis ecclesiasticis muniis legitime exercere potuerunt. At simul inferiores fuerunt quantum ad duo. Et 1. quidem, quia Petrus jurisdictionem in universam Ecclesiam accepit, ut ordinariam, & usque ad Mundi consummationem duraturam, adeoque ad omnes ejus successores usque ad finem Mundi transcurram: ceteri verò Apostoli jurisdictionem illam acceperunt tantum ut extraordinariam, & quasi delegatam: unde successores eorum Episcopi non habent eandem jurisdictionis amplitudinem; & jurisdictionem quam habent, exercere non possunt nisi in suis diocesis. 2. Quia Petrus constitutus fuit à Christo, ut post ipsum esset fundamentum & caput Ecclesiae, atque ovilis dominici pastor. Unde sequitur Petrum fuisse fundamentum, caput, & pastorem ceterorum Apostolorum; cum tam fuerint de Ecclesia & de ovibus Christi, quam alii fideles.

§. V.

Solvuntur objectiones reliquae.

Obj. 1. Solus Christus dici potest Petra seu fundamentum Ecclesiae. Ergo, &c. *Probabis aut.* Ex Apostolo 1. Cor. cap. 3. *Fundamentum, inquit, aliud nemo potest ponere, prater id quod positum est, quod est Christus Jesus.* *Resp.* Duplex distinguenda est petra aedificium Ecclesiae sustentans; una scilicet primaria ac principalis, quae nulli alteri innititur, sed se ipsa subsistit, & cui omnia quae ad aedificium Ecclesiae pertinent, innituntur, ab eaque sustentantur; altera verò secundaria, & minus principalis, sed post Christum praecipua, quae se ipsa non subsistit, sed sustentatur à Christo, cui innititur; sic tamen, ut reliqua omnia quae pertinent ad Ecclesiae aedificium, ac proinde & ipsos Apostolos sustentet. Solus Christus dici potest & est petra primo modo, & hoc dicit Apostolus loco laudato; quod non impedit, quominus Petrus dici possit & sit Petra secundo modo, juxta promissionem Christi dicentis: *Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam.*

Obj. 2. Ceteri Apostoli tam fuerunt fundamenta Ecclesiae, quam Petrus ipse, juxta illud Ephel. cap. 2. *Superaedificati super fundamentum Apostolorum.* *Resp.* Omnes quidem Apostolos fuisse fundamenta secundaria

Ecclesiae, sed non fuisse omnes ex aequo; nam inter fundamenta illa unum fuit praecipuum, & Christo proximum, quod à Christo velut fundamento totius aedificii Ecclesiae primario & principali sustentatur, reliqua omnia ad illud aedificium pertinentia, adeoque cetera illius fundamenta sustentant. Hoc autem inter fundamenta Ecclesiae secundaria praecipuum & Christo proximum, fuit Petrus, & est in suis successoribus. Unde sicut Christus Ecclesiae fundamentum est modo praestantiori quam Petrus, quia ipsum Petrum sustentat, ipse à nemine sustentatur; ita Petrus fundamentum est Ecclesiae modo praestantiori quam ceteri Apostoli, quia non ceteri Apostoli ipsum sustentant, sed ipse sustentavit ceteros Apostolos. Item sicut Christus solus est in ratione fundamenti Ecclesiae primarii & principalis; ita Petrus solus est in ratione fundamenti secundarii Ecclesiae praecipui, & post Christum primi. Denique sicut Petrus non est Ecclesiae fundamentum nisi cum subordinatione ad Christum; ita nec ceteri Apostoli fuerunt Ecclesiae fundamenta, nisi cum subordinatione ad Petrum: sicut enim Christus est pastor, caput & fundamentum Petri; ita Petrus fuit pastor, caput & fundamentum ceterorum Apostolorum.

Dices. Ceteri Apostoli, tam à Christo immediate acceperunt, & scripto vel viva voce tradiderunt doctrinam, per quam conservatur Ecclesia, quam ipse Petrus. Item ceteri Apostoli tam fuerunt universae Ecclesiae pastores, & tam legitime exercere potuerunt munia omnia apostolica in toto terrarum Orbe, quam ipse Petrus. *R. ad 1.* Ita esse, & in hoc ceteros Apostolos Petro pares fuisse: sed quid inde? *R. ad 2.* Ceteros quidem Apostolos fuisse pastores universae Ecclesiae; sed non fuerunt eodem modo, quo fuit Petrus: Petrus enim fuit primus & ordinarius universae Ecclesiae pastor: ceteri verò Apostoli non fuerunt universae Ecclesiae pastores, nisi ut legati, & cum subordinatione ad Petrum, ut primum & ordinarium universae Ecclesiae pastorem; adeoque ipsorum caput: unde tam illos, quam ceteros fideles, cum autoritate poterat & debebat regere & docere, juxta illud Christi praeceptum Luc. cap. 22. *Et tu aliquando conversus confirma fratres tuos;* ubi per *fratres tuos*, ceteros Apostolos Christus potissimum intelligit, ut patet ex contextu.

Obj. 3. Claves regni caelorum non Petro, sed Ecclesiae à Christo datae fuerunt. Nego *Probabis.* Si non Ecclesiae, sed Petro datae fuerunt, moriente Petro perierunt, & sic post Petri mortem non remansit in Ecclesia ligandi & solvendi potestas. *R. neg. sequi.* Itaque moriente Petro non perierunt claves, quas à Christo acceperat, sed remanserunt post ejus mortem, & ad legitimos ejus successores haecenus transierunt, & transibunt usque ad finem Mundi. Claves autem illae ad legitimos Petri successores transeunt, non per novam traditionem, sed vi antiquae institutionis à Christo factae: Christus enim cum dicebat, Matth. cap. 16. *Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam,* & Joan. cap. 21. *Pasce oves meas;* non solum Petrum ipsum, sed etiam omnes legitimos Petri successores alloquebatur: unde non solum ipsi Petro, sed etiam omnibus legitimis successoribus ejus promittebat, Matth. cap. 16. & dabat Joan. cap. 21. *primatum universae Ecclesiae.*

Breviter. Christus promisit & dedit Petro universae Ecclesiae primatum, & simul voluit, atque constituit, ut omnes ejus legitimi successores, hoc ipso praecise quod essent legitime electi, eundem illum primatum acciperent & haberent. Unde primatus ille, quando sedes vacat, dici debet remanere in manibus Christi, è quibus transit ad Pontificem, hoc ipso quod legitime electus est, non quia eam de novo tradidit Christus, sed quia antiquitus constituit ut transiret; vel, si vis, constituit, ut esset Pontificis legitime electi, hoc ipso quod esset legitime electus. Sed ex data occasione sit adhuc

§. VI.

§. VI.

Primatus Petri in universam Ecclesiam transiit ad ejus successores.

Prob. 1. Ex verbis Christi Matth. cap. 16. *Tu es Petrus, & super hanc petram aedificabo Ecclesiam meam, & porta inferi non prevalebunt adversus eam.* Quibus verbis Christus promittit duo, videlicet Ecclesiam fundatam in Petro, & hanc Ecclesiam, quae fundabitur in Petro, fore perpetuam: illud enim: *Et porta inferi, &c.* De perpetuitate Ecclesiae intellexere unanimiter omnium aetatum orthodoxi. Unde sic argumentor. Christus Matth. cap. 16. promittit Petrum fore fundamentum Ecclesiae, quam promittit fore perpetuam. Ergo promittit Petrum fore fundamentum Ecclesiae perpetuae. Ergo promittit Petrum fore fundamentum perpetuum: nam aedificii perpetui fundamentum perpetuum esse necesse est. Ergo Petrus vi promissionis Christi futurus fuit fundamentum perpetuum Ecclesiae, vel in propria persona, vel in persona successorum suorum. Atqui non potuit esse futurus fundamentum perpetuum Ecclesiae in propria persona; aliquando enim moriturus fuit, adeoque cessaturus ab officio fundamenti. Ergo futurus fuit fundamentum perpetuum Ecclesiae in persona successorum suorum. Ergo vi promissionis Christi, omnes Petri successores sunt fundamentum Ecclesiae. Ergo vi promissionis Christi omnes Petri successores habent primatum Ecclesiae: nam esse Ecclesiae fundamentum, & habere primatum Ecclesiae, sunt unum & idem, ut suo loco ostensum est.

Prob. 2. Ex verbis Christi Joan. cap. 21. *Pasce oves meas*, quibus, ut suo loco probatum est, Christus Petrum constituit supremum in terris pastorem & rectorem Ecclesiae suae. Constituit autem absque ulla temporis limitatione, & ex intentione providendi Ecclesiae suae pro omni tempore, pro quo duratura est. Ergo vi institutionis Christi Petrus est supremus in terris pastor & rector Ecclesiae usque ad finem Mundi; cum Ecclesia perpetua usque ad finem Mundi duratura sit. Atqui Petrus nec est, nec potest esse in propria persona supremus pastor, & rector Ecclesiae usque ad finem Mundi; cum jam à multis saeculis cessaret à munere pastoris & rectoris Ecclesiae. Ergo superest, ut Petrus sit in successoribus suis supremus Pastor, &c. Ergo, quod idem est, vi institutionis Christi, successores Petri sunt supremi in terris pastores & rectores Ecclesiae. Munus igitur supremi pastoris & rectoris Ecclesiae à Christo collatum Petro, non desit eo moriente, sed ad successores ejus haecenus transiit, & transiit usque ad finem.

Prob. 3. Ex traditione, cujus unicum testem brevitaris studio hic proferimus Leonem Magnum serm. 2. in annivers. die Assumpt. &c. ubi sic loquitur: *Soliditas illius fidei, quae in Apostolorum principe est laudata, perpetua est; & sicut permanet, quod in Christo Petrus credidit, ita permanet, quod in Petro Christus instituit.* .... *Manet ergo dispositio veritatis, & B. Petrus in accepta fortitudine petre perseverans, suscepta Ecclesiae gubernacula non relinquit.* Tum inferius sic prosequitur: *Celebratur hodierna festivitas, ut in persona humilitatis meae ille intelligatur, ille honoretur, in quo & omnium pastorum sollicitudo cum commendatarum sibi ovium custodia perseverat, & cuius etiam dignitas in indigno herede non deficit.*

ARTICULUS II.

Utrum Episcopus Romanus succedat Petro in primatu universae Ecclesiae.

RESPONSIO.

Succedit. *Prob. 1.* Ex modò probatis. Episcopus aliquis succedit Petro in primatu universae Ecclesiae. Nonnisi Episcopus Romanus. Ergo, &c. *Prob. Simonnet Theol. Tom. II.*

min. Nam Petrus relicta Antiochia, Romae Sedem fixit, universae Ecclesiae primatum retinens; non enim nisi per mortem naturalem cessavit ab officio supremi pastoris. Item sedem, quam Romae fixerat, relicto particulari episcopatu Antiocheno, nunquam aliò ante mortem transtulit, sed particularis Ecclesiae Romanae Episcopus Romae defunctus est. Ergo moriendo eidem cessit locum quoad primatum universae Ecclesiae, cui cessit locum quoad particularem episcopatum Ecclesiae Romanae. Ergo qui succedit Petro in episcopatu particulari Ecclesiae Romanae, succedit ei in primatu universae Ecclesiae. Ergo non alius, quam Episcopus Romanus, &c.

Confirm. Quia si quis episcopus succedit Petro in primatu universae Ecclesiae, alius esse non potest, quam vel Antiochenus, vel Romanus Episcopus: Petrus enim alibi non fuit Episcopus, quam Antiochia & Romae; adeoque nullus alius, praeter Antiochenum & Romanum, Episcopus dici potest in particulari successor Petri. Atqui falsum est quòd Antiochenus Episcopus succedat Petro in primatu universae Ecclesiae: constat enim ex canon. 6. Niceni Concilii, Antiochenum Episcopum nunquam nisi tertium inter Patriarchas obtinuisse locum. Præterea, Petrus Antiochia discedens, ut Romae sedem in perpetuum sgeret, solum particularem episcopatum Antiochenum deseruit, & secum universae Ecclesiae primatum, quem nonnisi moriendo relinquere poterat, detulit: unde fit ut Antiochenus Episcopus non ei possit succedere, nisi in particulari episcopatu Antiochenae Ecclesiae. Ergo, &c.

Prob. 2. Ex Conciliis. 1. Patres Synodi Constantinopolitanae in sua ad Damasum epistola, propria se illius esse membra constituntur: *Quoniam vos, inquit, nos velut membra propria per Deo amantissimi Imperatoris litteras accessivistis.* Hoc autem confitendo, illum ut suum & totius Ecclesiae caput agnoscunt.

2. Patres Synodi Chalcedonenfis in sua pariter epistola ad Leonem sic ajunt: *Quibus (episcopis Chalcedone congregatis) tu quidem, sicut membris caput, praeras in his, qui tunc tenebant ordinem.* Et inferius: *Insuper & contra ipsum (Leonem) cui vinea (hoc est universalis Ecclesiae) custodia à Salvatore commissæ est, extendit (Dioscorus) insaniam.*

3. Concilium Lateranense sub Innoc. III. c. 5. hæc habet de Ecclesia Romana: *Disponente Domino super omnes alias ordinario potestatis obtinet principatum, utpote mater universorum Christi fidelium.*

4. Concilium Florentin. in litteris sanctæ unionis sic loquitur: *Definimus S. Apostolicam Sedem, & Romanum Pontificem in universum Orbem tenere primatum, & ipsum Pontificem Romanum successorem esse B. Petri principis Apostolorum, & verum Christi Vicarium, totiusque Ecclesiae caput, & omnium Christianorum patrem ac doctorem existere, &c.*

5. Cap. 7. sess. 14. Concil. Trid. dicitur: *Unde merito Pontifices maximi pro suprema potestate sibi in universa Ecclesia tradita, causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari judicio reservare.*

Prob. 3. Ex facto & sententia Græcorum Patrum. 1. Sanctus Athanasius ab Eusebianis in Tyria Synodo injustè damnatus, vel appellavit Julium Pontificem Romanum, ut volunt multi, vel Julii litteris, ut pro se in judicio ipse responderet, vocatus, ut scribit Theodoretus lib. 2. histor. Ecclesiast. cap. 4. aut etiam antequam à Julio litteras acciperet, sponte Romam venit, ut ibi Julio & ejus Synodo se sisteret, contra Eusebianos, qui eum post Tyriam Synodum apud Julium per litteras & legatos accusarant, causam suam ipse defenderet. Atqui hoc facto ipse Alexandrinæ, hoc est, secundæ Sedis Episcopus, Romanum Episcopum ut supremum totius Ecclesiae moderatorem & rectorem agnovit.

2. S. Chrysostomus Patriarcha Constantinopolitanus, à Theophilo Alexandrino Patriarcha in multorum Episcoporum Synodo exautoratus, Innocentium Pontificem appellavit, ut constet ex ejus ad eundem Innocentium epistola, in qua sic loquitur: *Obsecro ut*

scribatis, quod hac tam iniquè facta, & absentibus nobis, & non declinantibus iudicium, non habeant robur, sicut neque sua natura habent: illi autem qui iniquè egerunt, poena Ecclesiasticarum legum subiaceant.

3. Theodoretus à Diocoro Alexandrino patriarcha depositus, per appellationem ad Leonem Pontificem confugit, ut docet ejus epistola ad eundem Leonem scripta, ubi sic ait: *Nos humiles & pusilli ad Apostolicam Sedem vestram accurrimus, ut Ecclesiarum ulceribus remedium à vobis accipiamus: vobis enim primas in omnibus tenere convenit. Et inferius: Ego Apostolica vestra Sedis expecto sententiam, & oro atque obsecro sanctitatem tuam, ut mihi rectum, ac iustum tribunal vestrum invocanti opem ferat.*

Censuit igitur S. Chrysostomus, & post eum Theodoretus, Episcopum Romanum, ea quæ perpetam acta erant in Synodis Orientalibus, etiam iis, in quibus præfederal Alexandrinus Patriarcha, autoritate sua rescindere posse. At Episcopus Romanus hoc non poterat ut Patriarcha Occidentis; manifestum enim est Episcopum Romanum, ut Occidentis Patriarcham, nihil jurisdictionis habere potuisse in Orientalem Ecclesiam. Ergo vel hoc non poterat, quod est contra mentem Chrysostomi & Theodoret, vel poterat ut supremus moderator universæ Ecclesiæ; adeoque Chrysostomus & Theodoretus Episcopum Romanum, ut supremum universæ Ecclesiæ moderatorem agnovisse dicendi sunt.

4. In eadem planè sententia fuerunt Cyrillus Patriarcha Alexandrinus & Basilus, ut de primo probatur ex ejus ad Celestinum Pontificem de Nestorio epistola, in qua sic eum alloquitur: *Non prius autem illius (Nestorii) communionem palam aperireque deserimus, quam hac ipsa pietati tue indicaremus. Dignetur proinde quid hic sentias præscribere; quo liquido nobis constet, communicare ne nos cum illo oporteat, an vero libere eidem denunciare, neminem cum eo communicare, qui ejusmodi erroneam doctrinam fovet ac prædicat.* De secundo vero ex ejus ad S. Athanasium epistola, num. 52. ubi hæc scribit: *Visum est autem mihi consentaneum, ut scribatur Episcopo Romæ, ut quæ hic geruntur consideret, deque consilium, & ... ipse sua autoritate usus, viros eligat ... ad hoc quoque accommodatos, ut mansuetudine & facilitate ingenii eos, qui distorti & obliqui apud nos sunt, corrigan* ... omniaque secum habentes necessaria ad solutionem eorum, quæ Arimini male gesta sunt. Quibus verbis aperte agnoscit Basilus Episcopo Romano, tanquam supremo pastori, omnium Ecclesiarum eum curam commissam esse, eumque ut supremum pastorem, ea quæ in Synodis etiam frequentissimis male fieri contingit, autoritate sua emendare posse.

Prob. denique ex Patribus Latinis. 1. S. Hieronymus in sua de vocabulo Hypostasis epistola ad Damasum Pontificem, sic ait: *Quoniam tui me terreat magnitudo, invitat tamen humanitas. A pastore præsidium ovīs peto. Cum successore piscatoris & discipulo crucis loquor. Ego nullum primum nisi Christum sequens, Beatitudini tue, id est, Cathedre Petri communionem confocio. Super illam petram edificatam Ecclesiam scio.* Hic S. Doctor Romanum Episcopum agnoscit esse successorem Petri. Tanquam ovīs confugit ad eum, velut pastorem non particularem (non enim Romanæ, sed Antiochenæ Ecclesiæ presbyter erat Hieronymus) sed universalem. Ei secundum à Christo in Ecclesia locum tribuit; adeoque eum ut summum Christi in terris Vicarium reveretur. Denique eum vice Petri, cujus successor est, Ecclesiæ fundamentum esse, proindeque ab eo Ecclesiæ universæ ædificium sustentari constituitur.

2. S. Augustinus cum Milevitana Synodo ad Innocentium Papam in sua ad eum epistola, quæ est 92. sic scribit: *Quia te Dominus gratia sua præcipue munere in Sede Apostolica collocavit ... magnis periculis infirmorum membrorum Christi pastorem diligentiam quæsumus adhibere digneris. Nova quippe heresis, & nimium perniciosa tempestas surgere inimicorum gratia Christi cepit. Inimici autem illi gra-*

tia Christi erant Pelagiani, qui Africam potissimum & Palæstinam erroribus suis inficiebant; nec tamen Augustinus, & cum eo alii præfules Africani confugiunt ad Antiochenum Patriarcham, vel Palæstinæ Metropolitum, & Africæ Primatem Carthaginensem Episcopum; sed confugiunt ad Romanum Pontificem, eumque enixè orant, ut contra novatores pastorem diligentiam adhibeat, & Africæ ac Palæstinæ fidelium fidei atque salutem, novos errores damnando, consulat. Quod certe non fecissent, ni eis exploratum penitus esset, Episcopo Romano, ut supremo pastori, Ecclesiarum omnium seu totius gregis Dominici curam incumbere.

Cum igitur ajunt: *Quia te Deus gratia sue, &c.* perinde est ac si dicerent: Quoniam te Deus ex gratuita benevolentia, eaque singulari, nec aliis Ecclesiæ prælatis tecum communi collocavit in Cathedra, quæ totius Ecclesiæ primatum obtinet, & collocando constituit te caput & pastorem universæ Ecclesiæ, & constituendo imposuit onus universam Ecclesiam regendi, eamque contra novatorum pravitatem & molitiones defendendi; oramus ut ovibus nostris, quæ etiam tuæ sunt, pastorem, quam illis debes, curam exhibeas, & quod satis non possumus, autoritate quæ polles apostolica, illas in vera fide contineas, proscribendo recens excusa hæreticorum placita.

3. S. Bernardus lib. 2. de considerat. post medium, sic Eugenium Pontificem alloquitur: *Age indagemus adhuc diligentius qui sis, quam geras videlicet pro tempore personam in Ecclesia Dei? Quis es? Sacerdos magnus, Summus Pontifex. Tu princeps Episcoporum, tu hæres Apostolorum, tu primatu Abel ... dignitate Aaron, autoritate Moyses ... potestate Petrus, unctione Christus. Tu es cui claves tradite, cui oves credite sunt. Sunt quidem & alii celi janitores, & gregum pastores: sed tu tanto gloriosius, quanto & differentius utrumque præ ceteris nomen hereditasti. Habent illi sibi assignatos greges, singuli singulos: tibi universi credunt, uni (gregi) unus (pastor) nec modo ovium, sed & pastorum tu unus omnium pastor. Unde id probem queris? Ex verbo Domini, &c.*

ARTICULUS III.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1. S. Irenæus, & cum eo plures alii Episcopi, Victorem Papam litteris ad eum datis graviter reprehenderunt, quod Asianos Episcopos, luna decima quarta cum Judæis Pascha celebrare solitos, quia hanc consuetudinem relinquere, & cum cæteris fidelibus die Dominica lunam decimam quartam proximè subsequente, festum illud agere volebant, excommunicasset. Atqui Irenæus cum aliis illis Episcopis non sic Victorem reprehendit, nisi quia judicavit illum non esse aliis Episcopis superiorem, neque illum alios Episcopos judicare & damnare posse. Ergo Irenæus, & alii cum eo Episcopi, qui Victorem litteris objurgarunt, in ea fuerunt sententia, quod Episcopus Romanus non habeat jurisdictionem in universam Ecclesiam, nec sit totius Ecclesiæ moderator & rector universalis.

Resp. 1. Victorem quidem ex occasione schismatis Blasti, qui, ut habetur apud Tertullian. lib. de præscript. c. 53. *Latenter judaismum volebat introducere. Pascha enim dicebat non aliter custodiendum esse, nisi secundum legem Moysi, xiv. mensis:* Asianis Episcopis excommunicationem minitatum esse, nisi Pascha non luna decima quarta, ut eætenus soliti erant, sed die Dominica proximè subsequente in posterum celebrarent: quod autem eos pertinaciter inobedientes re ipsa excommunicaret, non videtur satis exploratum, & multi negant.

Resp. 2. neg. min. Nam sive Victor Asianos Episcopos absciderit, sive ab illis abscindendis Irenæi & aliorum Episcoporum litteris deterritus fuerit, consilium ejus improbatum est ab Irenæo, & illis aliis Episcopis,

pis, non quod judicarent ab eo Episcopos abscindi non posse legitimis ob causas, sed quia judicabant tot Episcopos non sine gravi Ecclesiae damno abscisum iri, Victoremque paci & concordiae consultum melius esse, si decessores suos in tolerandis Asianis imitarentur. Vide Eusebium lib. 5. hist. Eccles. cap. 24. Ubi inter alia haec ad rem nostram leguntur: *Hoc* (quod meditabatur, aut agebat adversus Asianos Episcopos Victor) *non omnibus placebat Episcopis: quin potius è contrario, scribentes ei, jubebant ut magis quae pacis sunt ageret, & concordiae atque unanimitati studeat. Denique extant etiam ipsorum litterae, quibus asperius oburgant Victorem, velut inutiliter Ecclesiae commodis consulentem.*

Victorem igitur Asianis poenam excommunicationis intentantem, vel etiam, ut multi volunt, insipientem, alii Episcopi monent, non ut se intra potestatis sibi concessae limites contineat, sed ut paci, concordiae, atque unanimitati studeat; non cum oburgant, quasi male arrogantem sibi potestatem, quam à Christo non acceperit, sed velut commodis Ecclesiae non satis consulentem, dum abscindit, vel cogitat abscindere Asianos Episcopos. At profecto si Romanum Episcopum ut supremum & universalem totius Ecclesiae moderatorem & rectorem non agnovissent Irenaeus & alii Episcopi qui cum eo ad Victorem pro Asianis scripserunt, Victorem monuissent, ne praescriptos sibi fines excederet, neve quod non posset moliretur.

Obj. 2. S. Cyprianum lib. de unit. Eccles. ubi sic ait: *Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars tenetur.* Ergo, juxta S. Cyprianum, omnes Episcopi sunt inter se aequales, & unus, nempe Romanus Episcopus, non est aliorum rector & princeps.

R. Exponendo mentem S. Cypriani. Itaque juxta mentem S. Martyris, Episcopatus unus est, non unitate numerica, ut patet ex verbis subsequentibus, *cujus à singulis, &c.* Sed unitate originis à qua exordium sumit, radicis à qua veluti nutritur, capitis à quo regitur, fundamenti à quo sustentatur; sicut multi rivi ex eodem fonte profluunt, & multi radii à sole emitti, sunt unum unitate originis; sicut multi rami ejusdem arboris sunt unum unitate radicis; sicut multa membra corporis ejusdem sunt unum unitate capitis; sicut multi lapides cum lignis ejusdem aedificii sunt unum unitate fundamenti.

Patet ex contextu: nam sic loquitur S. Martyr: *Loquitur Dominus ad Petrum: Ego tibi dico, inquit, quia tu es Petrus, & super istam petram aedificabo Ecclesiam meam. Et eidem post resurrectionem suam dicit: Pascere oves meas. Et quamvis Apostolis omnibus post resurrectionem suam parem potestatem tribuat, & dicat: Sicut misit me Pater... tamen ut unitatem manifestaret, unitatis originem ab uno (Petro velut capite & fundamento) incipientem sua auctoritate disposuit. Hoc erant utique & ceteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio praediti & honoris & potestatis, sed exordium ab unitate (capitis & fundamenti) proficiscitur, ut Ecclesia Christi una monstraretur.... Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars tenetur. Ecclesia una est... quomodo solis multi radii, sed lumen unum: & rami arboris multi, sed robur unum tenaci radice fundatum. Et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, numerositas licet diffusa videatur exundantis copia largitate, unitas tamen servatur in origine.*

Juxta S. Martyrem, episcopatus unus est, non quidem particularis; alioquin in Ecclesia unicus episcopali dignitate & potestate polleret, quod est falsum; sed universalis, quatenus inter omnes episcopatus particulares, qui sunt in Ecclesia, unus, nempe Romanus, ceterorum omnium est origo, radix, caput & fundamentum. Juxta S. Martyrem, omnes episcopatus particulares, qui sunt in Ecclesia, ab episcopatu Romano, velut ab origine exordium sumentes, eique adherentes velut radici, cum eo constant unum morale corpus, cujus ipse caput est; cum eo constituunt unum aedificium morale, cujus ipse fundamentum est; *Simonet Theol. Tom. II.*

cum eo faciunt unum episcopatum universalem, cujus ipse principatum tenet: illius tamen singuli alii Episcopi in solidum partem tenent, quia non unicus est numero episcopatus, sed collectio ex multis particularibus episcopatibus coalescens: sicut singuli homines in solidum tenent partem naturae humanae, quia natura humana non est unica numero natura, sed collectio constans ex multis naturis singularibus.

Dices. S. Cyprianus in actis Synodi Carthaginensis, quam ipse cum aliis 88. Episcopis celebravit, sic loquitur: *Neque quisquam nostrum Episcopum se esse episcoporum constituit, aut tyrannico terrore ad obsequendi necessitatem collegas suos adigit.* Atqui his verbis S. Cyprianus tacite suggillat Stephanum Papam, quod se Episcopum episcoporum faceret, & supremam in Ecclesia auctoritatem affectaret.

Resp. Divinare eos, qui sic S. Cypriani mentem interpretantur. Certè non ita Cyprianum intelligit S. Augustinus, lib. 3. de baptis. c. 3. ubi postquam haec Cypriani verba recitavit, sic statim prosequitur: *Quid mansuetius, quid humiliter?* Intellexit igitur Augustinus Cyprianum his verbis non alium praeteritum Stephanum carpere, sed solum significare voluisse, nolle se dominari sententiae collegarum suorum, & unicuique plane liberum esse, quid sentiret, palam aperire.

Resp. 2. Cyprianum, dato quod verbis citatis Stephanum tacite reprehendere velit, non sic eum reprehendere, praecise quia episcoporum Episcopum se faciebat, & supremam in Ecclesia sibi vindicabat auctoritatem: sciebat enim Cyprianus Episcopum Romanum esse caput & rectorem omnium aliorum episcoporum, atque totius Ecclesiae fundamentum, à quo illa sustentatur & regitur: sed quia, ut putabat ipse Cyprianus, suprema sua auctoritate abutebatur, tyrannico terrore collegas suos, Africanos scilicet praefules, ad obsequendi necessitatem adigere volendo, dum illis excommunicationis poenam minitabatur, non defererent suam de rebaptizandis haereticis sententiam, quam in Scripturis Sacris, & ipsa ratione fundatissimam esse existimabant; cum aliud illis nil ipse praeter Ecclesiae suae consuetudinem seu traditionem opponeret.

Dices. S. Cyprian. ibid. manifestè supponit omnes Episcopos inter se aequales esse: sic enim post verba citata prosequitur: *Quando habeat omnis Episcopus pro licentia libertatis, & potestatis suae arbitrium proprium, tamque judicari ab alio non possit, quam nec ipse potest alterum judicare. Sed expectemus universi iudicium Domini nostri Jesu Christi, qui unus & solus habet potestatem & praeposendi nos in Ecclesia suae gubernatione, & de actu nostro judicandi.* Juxta S. Cyprianum igitur, Episcopi quilibet alium superiorem non habent praeter Christum, qui sicut solus potest eos praeposere in Ecclesiae suae gubernatione, ita solus potest de eorum actibus judicare. Unde inter Episcopos nullus est, qui aliorum iudex sit & rector.

Resp. Cyprianum non in ea fuisse sententia, quod omnes Episcopi inter se aequales sint, patet ex supra dictis, & adhuc ostendi potest ex ejus epistola 18. ad Cornelium Papam, ubi sic ait: *Navigare audent & ad Petri Cathedram atque Ecclesiam principalem, unde unitas sacerdotalis exorta est.* Juxta Cyprianum igitur, in omnibus Ecclesiis particularibus Ecclesia particularis Romana principatum tenet, adeoque, juxta Cyprianum, Episcopus Romanus aliorum omnium Episcoporum princeps est.

Verba autem, quae nobis obijciuntur, vel benignè interpretanda sunt, vel errores intolerabiles continent. Nam 1. certum est quod Episcopus Romanus possit Episcopos instituire, & novos episcopatus creare. 2. Certum est quod Episcopus Romanus possit alios Episcopos de crimine convictos judicare, excommunicare, deponere, quod multis exemplis probari potest, & hic breviter probatur ex ipsomet Cypriano epistola 42. ad Stephanum Papam, quem adhortatur, ut Martianum Arelatensem Episcopum, qui ad Novatiani castra transfugerat, excommunicet & deponat. *Dirigantur, inquit, in provinciam, & ad plebem* Bb 3 Are-

Arelate consistentem à se littera; quibus absento Mariano, alius in locum ejus substituatur. Quando igitur Cyprianus dicit Episcopos non nisi à Christo de actibus suis judicari posse, intelligendus est de actibus dubiis & occultis. Sic eum ferè interpretatur Augustinus, cum lib. 3. de bapt. cap. 3. verbis ejus subjicit: Opinor in his questionibus, quæ nondum aliquatissima perfectione discussæ sunt.

Obj. 3. S. Hieronymus epist. 85. ad Evagrium, docet omnes Episcopos inter se æquales esse: nam sic loquitur: Ubicumque fuerit Episcopus, sive Romæ, sive Eugubii, sive Constantinopoli, sive Regii, sive Alexandria, sive Tanis; ejusdem meriti, ejusdem est & sacerdotii, Potentia divitiarum, & paupertatis humilitas, vel sublimiorem, vel inferiorem Episcopum non facit. Resp. S. Hieronymum, cum dicit omnes Episcopos esse ejusdem meriti & sacerdotii, loqui de potestate ordinis, non jurisdictionis, velleque tantum ordinis potestatem eandem in omnibus Episcopis esse, sive divites sint, sive pauperes, non verò majorem in divitibus, & in pauperibus minorem. Certe si non de consecratione Episcoporum, sed de eorum jurisdictione loqueretur Hieronymus, verba ejus intolerabilem continerent falsitatem; cum verbi gr. Tanensis Episcopus uni tantum civitati præfuerit, Episcopus verò Alexandrinus præfuerit tribus provinciis, Ægypto scilicet, Lybiæ, & Pentapoli, ut patet ex can. 6. Nicænæ Synodi.

Obj. 4. Concilium Nicænum, can. 6. declarat Romanum Pontificem unum ex Patriarchis, eique assignat certam regionem gubernandam, nempe suburbanas Ecclesias, vel etiam, si vis, totum Occidentem. Atqui hoc non faceret Synodus, si Romanus Episcopus haberet primatum totius Ecclesiæ. Ergo, &c. Prob. maj. Ex ipso canone, ejus, ut nunc extat in tomis Conciliorum, hic tenor est: Mos antiquus perduret in Ægypto, vel Lybia, & Pentapoli, ut Alexandrinus episcopus horum omnium habeat potestatem, quoniam quidem in Episcopo Romano parilis mos est.

Resp. neg. r. aj. Manifestum enim est, Synodum his verbis: Quoniam in Episcopo Rom. parilis mos est, nihil statuere circa Rom. Episcopum, sed ad summum significare eum, ut Occidentis patriarcham, habere specialem curam certarum regionum, quod non obstat quominus universæ Ecclesiæ primatum obtineat, ejusque sit moderator & rector universalis.

Resp. 2. Canonem 6. Nicænæ Synodi, qualis hic citatur, mutilum esse, & carere initio, ut probatur ex sess. 16. Concilii Chalcedonensis, in qua Paschasius Legatus Pontificius, dictum canonem, ex scriptis Ecclesiæ Romanæ depromptum, citavit, qualem ediderant Patres Nicæni. Sic autem habet canon ille, ut à Paschasio citatus est: Ecclesia Romana semper habuit primatum. Teneat autem & Ægyptus, ut Episcopus Alexandria omnium habeat potestatem, quoniam & Romano Episcopo hæc est consuetudo. Porro quamvis post Paschasium, Constantinus consistorii secretarius, canonem ex codice græco recitasset, ut habetur nunc in tomis Conciliorum, nihilominus græci magistratus, qui aderant nomine Imperatoris, lectioni Paschasini adhæserunt, dixeruntque: Perpendimus, omnium quidem primatum & honorem præcipuum secundum canones antiquæ Romæ Dei amantissimo Archiepiscopo conservari. Illud autem, secundum canones, officere non potest Episcopo Romano: nam si Episcopus Romanus, ut dicit Synodus Nicæna, primatum semper habuit, certe illum non ab hominibus, sed à Christo accepit.

Obj. 5. Episcopum Constantinopolitanum Romano patem dignitate & honore fecerunt multa Concilia generalia, nempe Constantinopolitanum I. canon. 2. Chalcedonense sess. 15. canon. 28. & ult. & Constantinopolitanum III. can. 36. Ergo, &c.

Resp. 1. Concilium Constantinopolitanum I. solum anteponebat Constantinopolitanum Episcopum Alexandrino & Antiocheno: sic enim loquitur can. 2. Constantinopolitana civitatis episcopum habere oportet pri-

matus honorem post Romanum Episcopum: propterea quod sit nova Roma.

Resp. 2. Canon. Chalcedonensem, in quo fabricator ejus Anatolius Constantinopolit. Episc. mentitur, cum ait Constantinopol. episcopo à centum quinquaginta Patribus concessa fuisse privilegia æqualia cum Rom. Pontifice, additum esse absentibus Legatis Pontificiis, ut constat ex sess. 16. Item ut constat ex ead. sess. Legatos Pontificios ei contradixisse. Item Leonem Pontificem eum reprobasse, ut patet ex litteris ab eo post Synodum scriptis ad Marcianum Augustum, ad Pulcheriam Augustam, & ad Patres Chalcedonenses. Item eum in Ecclesia nunquam receptum fuisse: quandonam enim ex toto Orbè Christiano ad Constantinopolitanum Episcopum appellatum est?

Resp. 3. Concilium Constantinopolitanum III. nullos canones edidisse, & canonem illum 36. fabricatum fuisse à Synodo, quæ quini-sexta dicitur, & post sextam Synodum celebrata fuit sub Justiniano Juniore Constantini Pogonati filio. Hujus autem Synodi nulla est in Ecclesia autoritas.

ARTICULUS IV.

Cujus sit convocare Concilia.

Nota. Concilium latinè, & græcè Synodus, significat congregationem episcoporum. Concilium aliud est generale, seu œcumenicum, aliud nationale, & aliud provinciale. Generale dicitur illud, cui interesse possunt & debent, secluso legitimo impedimento, episcopi totius Orbis Christiani: unde totius Orbis Christiani Concilium vocatur. Nationale dicitur illud, cui intereunt unius regni, vel nationis archiepiscopi & episcopi. Ejusmodi Concilia interdum generalia seu universalia, interdum provincialia vocantur, quamvis à generalibus & provincialibus, propriè loquendo differant. Provinciale denique dicitur, cui intereunt episcopi unius provincie. Præterea nomen Concilii seu Synodi solet extendi ad presbyterorum unius episcopatus conventum, cui præest episcopus.

Nota iterum. Concilium nationale à Patriarcha vel Primate, provinciale ab Archiepiscopo, & diocesanum ab Episcopo convocari debere tenent catholici omnes, nec contradicunt hæretici: sed maxima controversia est de Concilio generali catholicos inter & hæreticos: nam Catholici munus illud congregandi pertinere volunt ad Romanum Pontificem: hæretici verò munus hoc attribunt Imperatori. Unde negant Concil. Tridentinum esse recipiendum, quia non ab Imperatore, sed à Rom. Pontifice convocatum fuit. Sed contra illos sit cum catholicis.

RESPONSIO.

Munus convocandi Concilium generale pertinet ad Romanum Pontificem.

Prob. 1. Ex Act. Concilii Chalcedonensis, in quo Lucentio Legato pontificio postulante ne Dioscorus Alexandrinus cum reliquis Episcopis federet, & dicente: Judiciis suis necesse est eum (Dioscorum) dare rationem, quia cum personam judicandi non haberet, præsumpsit & Synodum (generalem) ausus est facere sine auctoritate Sedis Apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est; Nemo contradixit, & Dioscorus iudicii sui rationem redditurus, in medio à magistratibus, qui nomine Imperatoris aderant, sedere iussus est.

Prob. 2. Ex Synodo Romana III. in causâ Symmachii Papæ congregata, in qua Episcopis à Theodorico congregatis, dicentibus Symmachum ipsum debuisse Synodum convocare, propter Petri principatum, in quem succedunt Rom. Pontifices; Theodoricus ipsum quoque Papam in colligenda Synodo voluntatem suam litteris demonstrasse significavit; & cum Episc. Symmachii litteras sibi vellent exhiberi, has statim proferri Theodoricus imperavit, tumque ab ipso Symmacho

cho per Theodoricum convocatum fuisse Synodum constitit.

Prob. 3. Ex Pelagio 2. in epist. ad Joannem Constantinopolitanum, & Episcopos, quos ille ad Synodum generalem Constantinopolim convocaverat, ubi sic loquitur: *Relatum est ad Apostolicam Sedem: Joannem Constantinopolitanum Episcopum universalem se subscribere, vosque ex hac sua presumptione ad Synodum convocare generalem, cum generalium Synodorum convocandi auctoritas Apostolica Sedi B. Petri singulari privilegio sit tradita, & nulla unquam Synodus rata legatur, quae apostolica auctoritate non fuerit fulta. Quapropter quidquid in predicto vestra conventiculo .... statuis, ex auctoritate S. Petri Apostolorum principis .... precipio omnia quae ibi statuis, & vana & cassata esse.*

Prob. 4. Ratione Theologica. Quia illius est Concilia generalia convocare, cui Christus universae Ecclesiae commisit curam & providentiam; vel, si vis, quem supremum totius Ecclesiae pastorem & rectorem constituit. Atqui Christus universae Ecclesiae curam & providentiam commisit Romano Pontifici, quem supremum totius Ecclesiae pastorem & rectorem constituit. Ergo Romani Pontificis est, &c. Minor probatur ex verbis Christi Joan. cap. 21. *Pasce oves meas*: sic enim haec verba semper intellexere orthodoxi omnes. Major verò facile ostenditur: nam Concilia generalia convocantur ad providendum bono communi totius Ecclesiae, & ad ea convocantur Episcopi universi, sic ut debeant omnes adesse, nisi legitime impediantur. Ergo illius est convocare Concilia generalia, cujus est providere bono communi totius Ecclesiae, quique supremam in tota Ecclesia auctoritatem obtinet. Atqui manifestè talis est ille, cui Christus, &c.

Obj. Prima generalia Concilia non à Pontificibus, sed ab Imperatoribus convocata fuere. Ergo, &c. *Prob. ant.* Nam Nicanum I. à Constantino Magno, Constantinopolitanum I. à Theodosio Seniore, Ephesinum I. à Theodosio Juniore, Chalcedonenſe à Marciano, Sardicenſe à Constantio & Constante convocatum fuit. *Resp. dist. ant.* Prima Concilia generalia ab Imperatoribus convocata fuere, Pontificibus convocationi consentientibus, aut saltem convocationem postea ratam habentibus & confirmantibus, C. ant. Secus, N. ant. & consequ. Igitur Romani Pontificis, utpotè supremi totius Ecclesiae pastoris & rectoris, est Concilia generalia convocare: ita tamen ut Concilium generale possit esse & sit legitimum, etiam si ab alio, puta ab Imperatore, convocetur, modò hoc fiat consilio Romano Pontifice, & convocationi consentiente, aut saltem convocationem, postquam facta est, ratam habente & confirmante: nam in hoc utroque casu perinde est in prudenti aestimatione, ac si Concilium generale ab ipso Pontifice Romano convocaretur.

Ad 1. part. prob. ant. Resp. Silvestrum Papam Nicæni Concilii convocationis, si non auctor fuit, saltem consensum fuisse, eique consensisse, aut certè ad minimum, factum à Constantino Magno ex consilio Episcoporum, qui in comitatu aderant, ratum habuisse & confirmasse. Quod evidenter demonstratur ex eo quòd duo Legati, Vito scilicet, & Vincentius, Roma Nicæam missi sunt, qui unà cum Oſio Cordubensi, nomine Silvestri, Synodo praesiderent.

Ad 2. part. Resp. Constantinopolitanum I. à Theodosio Seniore fuisse quidem convocatum incio Damaso, neque Damalum per se, aut per Legatos huic Concilio praesidisse. At Theodosius solos Orientis Episcopos convocavit, ut expresse testatur Theodoret. lib. 5. hist. Eccl. c. 7. Theodosius, inquit, Episcopos dumtaxat Imperii sui Constantinopolim jussit convenire .... erant autem centum & quinquaginta, &c. Unde Synodus Constantinopolitana, cum celebrata est, non erat generalis, sed nationalis tantum; vel, si vis, non totius Orbis, sed solius Orientis Synodus erat: neque oecumenicæ Synodi dignitatem & auctoritatem obtinuit, nisi cum illam Damasus ratam habuit, &

Simonet Theol. Tom. II.

ipse cum Occidentis Synodo, Romæ celebrata, quæ circa fidem illa statuerat, assensu suo & auctoritate sua firmavit & sancivit.

Nota. Theodosius, anno 381. Orientis Episcopos convocavit Constantinopolim, ibique à convocatis Episcopis Synodus habita est. De iis, quæ in hac Synodo gesta fuerant, certior factus Damasus, totius Orbis Synodum Romæ indixit, annuentibus Grariano, & Theodosio Imperatoribus, per litteras & Legatos Romam missos apud Damasum excusarunt se Orientales Episcopi, & soli Occidentales convenerunt in Urbem, cum illis Synodum celebravit Damasus anno 382. & circa fidem eadem sancivit, quæ anno superiore sancita fuerant Constantinopoli, atque ita ex Orientis Synodo, & Synodo Occidentis, in fide consentientibus, unica moraliter conflata est totius Orbis Synodus, quæ hæcenus Constantinopolitana nuncupatur; vel, si vis, Constantinopolitana Synodus, quæ primum fuit Synodus solius Orientis, postmodum accedente Damaso cum Synodo Occidentis, totius Orbis, seu oecumenica Synodus evasit.

Ad 3. part. Resp. Convocatam quidem fuisse Synodum Ephesinam à Theodosio juniore, inconsulto Celestino Pontifice; sed Celestinum, quod sufficit, convocationem approbasse, eique consensisse, & Legatos suos, Arcadium scilicet, Projectum, & Philippum, qui cum Cyrillo Alexandrino nomine ipsius concilio praesent, misisse. Probatur partim ex ipsius Celestini ad Theodosium epist. 1. in qua sic ait: *Huic celesti curæ vel gloriæ unusquisque nostrum pro sacerdotali officio operam nostram, in quantum valeamus, impendimus: & huic Synodo, quam esse iussistis, nostram praesentiam in his quos misimus, exhibemus.* Partim ex relatione Synodi ad Theodosium post actionem 3. ubi hæc leguntur: *Misit autem (Celestinus) has litteras per Arcadium & Projectum sanctissimos Episcopos, & Philippum religiosissimum presbyterum magne Romæ, qui Celestini .. praesentiam suppleverunt.* Partim ex actione 1. ejusdem Synodi, ubi dicitur initio: *Consistentibus in sanctissima Ecclesia, quæ appellatur Maria, religiosissimis & sanctissimis Episcopis, Cyrillo Alexandrie, qui & Celestini quoque sanctissimi Ecclesie Romanæ Archiepiscopi locum obtinebat, &c.*

Ad 4. part. Resp. Marcianum quidem solam convocasse Synodum Chalcedonenſem. At 1. non convocavit, nisi prius expetito consensu Romani Pontificis, ut patet ex litteris ab ipso Marciano & Pulcheria Augusta ad S. Leonem datis. 2. S. Leo, quamquam Concilium in Occidente haberi, & ad aliquod tempus differri præoptaret, convocationi à Marciano factæ consensit. Patet ex ejus epist. 43. ad Marcianum: *Poposceram, inquit, à gloriosissima clementia vestra, ut Synodum, quam ad reparandam Orientalis Ecclesie pacem, à nobis etiam peritam, necessariam judicastis, aliquantisper differri ad tempus opportunius juberetis .... Sed quia pio studio humanis negotiis divina praeponitis .... ego etiam vestris dispositionibus non renitor.* Et ex ejus epist. 50. ad eundem: *Sanctum clementie vestrae studium, inquit, quo ad reparationem pacis Ecclesiastica Synodum haberi voluistis, adeo libenter accepi, ut quamvis eam fieri intra Italiam poposcissem, & aptius expectari tempus optassem ... mox tamen ut mihi pietatis vestra scripta sunt tradita, & Bonifacium de compresbyteris meis ab urbe direxerim, &c.* 3. Paschasius & Laurentius Episcopi cum Bonifacio presbytero, nomine S. Leonis, Synodo praesuerunt, ut constat ex actis Synodi, & Episcoporum subscriptionibus.

Ad 5. part. Resp. Re ipsa Constantem & Constantium Imperatores Sardicenſe Concilium convocasse, ut docet S. Athanasii ad solitarios epistola, ubi dicitur: *Misit igitur littera à Constante ad fratrem suum Constantium, ibique de amborum sententia placuit, ut Synodus (Sardicæ) celebraretur.* At Julius Pontifex Romanus consensit convocationi, & Archidamum ac Philoxenum Presbyt. Roma Sardicam misit, qui locum ejus tenerent in Synodo, quod & praestiterunt, ut constat ex S. Athanasii. Apol. 2. ubi legitur: *Eorum*

autem qui in Synodo (Sardicensi) subscripserunt, ceterorumque aliorum ista sunt nomina: Osius ab Hispania, Julius Roma per Archidamum & Philoxenum Presbyteros suos, &c. Imò Synodum, prius quam indiceretur, petitam fuisse à Julio, satis videtur colligi ex Sozom. lib. 3. hist. Eccl. c. 10. ubi sic loquitur: Cum literis, quas ad Orientis sacerdotes de Athanasio & Paulo scripserat (Julius) nihil proficeret, causam eorum ad Imperatorem Constantem detulit.

Dices. Romani Pontifices non modò non indicabant Concilia generalia, sed è contra rogabant Imperatores ut ea indicerent. Resp. Hoc aliquando factum esse à Romanis Pontificibus, non quòd Concilia generalia convocandi munus ad eos non pertineret, aut Concilia generalia non fuissent rata & legitima, nisi ab Imperatoribus convocata fuissent, sed alias ob causas, puta quia tunc in Conciliis generalibus transvehantur Episcopi sumptibus publicis; quia Imperatores Romani in toto terræ Orbe Christiano dominabantur, & sic Concilium generale fieri non poterat, nisi in aliqua Urbe, eorum imperio subiecta, in qua sine eorum licentia tot Episcopos convenire, æquum minimè fuisset; quia lex imperialis antiqua, ne fierent seditiones, prohibebat frequentes hominum conventus, quales semper sunt generales Synodi, factos sine auctoritate Principis, &c. Porro hanc potissimum ob causam Concilia generalia convocandi auctoritatem videntur aliquando sibi arrogasse Imperatores; quanquam hæc auctoritas soli Pontifici Romano competat jure divino; quod jus tunc Romanus Pontifex non opponebat Imperatoribus, nec utiliter opposuisset; unde tunc prudenti æconomia usus, aut rogabat Imperatorem, ut Concilium generale convocaret, aut convocatum ab Imperatore ratum habebat; quo pacto Synodi generalis convocatio erat vel fiebat legitima.

ARTICULUS V.

Cujus sit præsidere Concilio generali.

Concilio provinciali Archiepiscopus, & nationali Patriarcha vel Primas præsidet. Sed de Concilio generali difficultatem movent hæretici, & contendunt Imperatoris esse vel per se vel per legatos suos præsidere Concilio generali: quòd si neque per se, neque per legatos suos, Concilio generali præesse velit, ab ipsa Synodo sibi præsidem esse constituendum. Addunt, omnibus ferè antiquis Conciliis generalibus præfuisse Imperatorem, vel Legatos Imperatoris, vel Patriarcham antiquiorem, vel Episcopum civitatis, in qua fiebat Synodus. Contra novatores verò tenent catholici omnes præsentiam in Conciliis generalibus ad solum Pontificem Romanum pertinere: ita ut Concilium generale non possit legitime celebrari, nisi in illo præsit, omniaque moderetur Romanus Pontifex, vel per se, vel per legatos suos. Itaque cum catholicis omnibus sit

RESPONSIO.

Romani Pontificis munus est, vel per se, vel per Legatos suos Concilio generali præsidere.

Prob. 1. Ex perpetuo usu & praxi conciliorum. Nam 1. in concilio Apostolorum, quod Lucas commemorat Act. cap. 15. quodque norma & exemplar futurum erat aliorum conciliorum, præsertim generalium, præsidet Petrus: nam primus surrexit, primus controversiam decedit, primus dixit sententiam, quam cæteri Apostoli, & seniores omnes, qui aderant, secuti sunt, ut observat Hieronymus in sua ad Augustinum epistola, quæ est inter Augustinianas undecima, ubi inter alia dicit, Petrum decreti in hoc Concilio editi: Legem, scilicet, post Evangelium non esse servandam, principem fuisse.

2. In Nicæno I. præfedit Sylvester per Osiurn Cordubensem in Hispania Episcopum, & Vitonem, ac Vincentium Ecclesiæ Romanæ presbyteros, tanquam

Legatos suos, ut aliàs accuratè probatum est, & adhuc hic breviter probatur ex subscriptionibus. Nam Osius primo loco subscripsit, secundo Vito seu Vitus, & Vincentius, tertio Alexander Alexandrinus Episcopus, &c. At neque Osius, cum esset simplex & mediocris civitatis episcopus, neque Vitus & Vincentius, cum essent simplices presbyteri, subscripsissent ante Alexandrum Alexandriæ, Eustathium Antiochiæ, & Macarium Hierosolymorum Episcopos, nisi ut præfides Concilii subscripsissent.

Porro inter novatores, alii Imperatorem, alii Eustathium Antiochenum, alii Athanasium Synodo præfuisse dicunt. Sed facillè refelluntur: nam 1. tunc temporis Imperator erat adhuc Catechumenus. Catechumenum autem Synodo generali præfuisse, & prorsus incredibile est, & dictu ineptissimum. 2. Si Eustathius Antiochenus Synodi præfuisse, profectò primus scripsisset. At ante eum subscripserunt non modò Osius Cordubensis, & Vitus ac Vincentius Romanæ Ecclesiæ Presbyteri, sed etiam Alexander Alexandrinus, & Macarius Hierosolymitanus. 3. Athanasius tunc tantum diaconus erat Alexandri Alexandrini: unde Athanasius non solum non præfedit in Synodo, sed nequidem inter Episcopos sedit: Diaconum enim inter Episcopos aliquando sedisse in Concilio, nisi Episcopi sui locum teneret, hætenus auditum non fuit. Athanasius autem in Synodo Nicæna locum tenere non poterat Episcopi sui, cum Episcopus ille præfens adesset.

Dices. Sic legitur in subscript. Osius Episcopus Civitatis Cordubensis provincia Hispania dixit: Ita credo sicut superius scriptum est. Vitus & Vincentius Urbis Roma pro venerabili viro Papa & Episcopo nostro S. Sylvestro subscripsimus, ita credentes, &c. Ergo Osius præfedit quidem Synodo; at non præfedit ut Legatus Romani Pontificis, sed quia, vel ab Imperatore, vel ab ipsa Synodo præfides constitutus est. Ergo Sylvester habuit quidem Legatos, qui locum ejus tenuerunt in Synodo; at minimè per illos Synodo præfuit.

Resp. neg. Utramque conf. Nam sic breviter argumentor. Vitus & Vincentius, quia Sylvestri locum tenebant, subscripserunt ante Alexandrum, Macarium & Eustathium. Ergo à fortiori, propter eandem rationem subscripsissent ante Osiurn mediocris civitatis Episcopum, nisi ipse cum eis eadem legatione functus esset. Perperam autem dicitur Osiurn Synodi præfidentem constitutum esse vel ab Imperatore, vel ab ipsa Synodo. Nam 1. Imperator non magis potuit constituere Osiurn Synodi præfidentem, quam ipse potuit Synodi præfidentem agere. Præterea, cum in ipsa Synodo non Episcopos à se, sed se ab Episcopis judicari debere, seque episcopis subiectum esse, non præpositum, palam professus fuerit, quomodo aut eis præfuisse, aut alium, qui eis præfisset, designare ausus esset? 2. Si Synodus dicitur sibi præfidentem constituisse, quare dicitur hanc dignitatem in Osiurn potius contulisse, quam in Alexandrum? cum Osius neque sanctitate, neque doctrina, neque bonis in Ecclesiam meritis præstaret Alexandro, qui & ætatis maturitate spectabilior, & de negotiis in Synodo tractandis instructior, & Sedis prærogativa longè superior erat; quem denique Patres Nicæni in sua ad Alexandrinam Ecclesiam epistola scribunt, gestorum in concilio non modò participem, sed etiam auctorem fuisse.

Dieendum igitur est Osiurn cum Vito & Vincentio Sylvestri vices egisse; & quia cum illis Sylvestri vices agebat, cum illis præfuisse Synodo, atque idcirco cum illis ante omnes alios Episcopos subscripsisse. Ipse autem ante Vitum & Vincentium subscripsit, quia Episcopus erat, illi verò tantum presbyteri. Neque expressè subscripsit ut legatus Sylvestri, sicut subscripserunt Vitus & Vincentius, quia cum Episcopus esset, etiam quæ talis præcisè, jus habebat suffragii, & poterat suo nomine subscribere. Vitus verò & Vincentius, cum essent presbyteri, jus suffragii habere non poterant, nisi quæ legati Pontificis: unde nonnisi quæ Legati Pontificis subscribere potuerunt, quare ut tales expressè subscripserunt.

3. Damasus quidem neque per se neque per legatos suos praefuit Constantinopolitano I. sed cum celebratum est, non fuit totius orbis, sed solius Orientalis Imperii Concilium, nec nisi ex postfacto evasit Concilium œcumenicum, Damasus scilicet illud postea ratum habente, & ad illud cum Synodo Occidentis, in iis quæ ad fidem pertinebant, accedente, ut jam observatum est.

4. Ephesino non praefuit, nec, ipsomet confitente, praesse potuit, siue per se, siue per legatos suos, Imperator Theodosius junior, ut patet ex sacra ab eo ad Synodum missa, ubi sic loquitur: *Candidianum sacerdotum domesticorum Comitem ad sacram vestram Synodum adire iussimus; sed ea lege & conditione, ut cum questionibus & controversiis, quæ circa fidei dogmata incident, nihil quidquam commune habeat: nefas est enim, qui Episcoporum catalogo adscriptus non est, illum Ecclesiasticis negotiis & consultationibus sese immiscere.* Audiant hoc novatores, & desinant in rebus Ecclesiasticis ad laicam potestatem confugere.

Huic autem Concilio praefuisse Celestinum Pontificem per legatos suos, Cyrillum scilicet Alexandrinum, Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum Ecclesiae Romanae presbyterum, facile probatur. Nam 1. hi omnes Celestini locum tenuerunt in Synodo, ut constat ex actis Synodi, & superius ostensum est, 2. Tenuerunt locum Celestini ut praesidis, ut ostendit tenor sententiae contra Nestorium à Synodo latae, *Coacti, inquit Patres Ephesini, per sacros canones, & epistolam sanctissimi Patris nostri & Communiis Celestini Romane Ecclesiae Episcopi ... ad lumbum hanc contra eum sententiam necessario venimus.* Cum enim Celestinum Patrem appellent, sequi per ejus epistolam ad exauctorandum Nestorium coactos esse dicunt, eum manifestè ut superiore agnoscent; quod etiam aperte faciunt, cum Joannis Antiocheni depositionem ejus iudicio reservant in sua ad eum synodica epistola.

Praeterea, Celestinus ipse in sua ad Synodum epistola manifestè praesidem agit, cum ait: *Direximus ... Arcadium & Projectum Episcopos, & Philippum presbyterum nostrum, qui iis quæ aguntur, intersint, & quæ à nobis antea statuta sunt, exequantur.* Quibus praestandum à vestra sanctitate non dubitamus assensum, quando id quod agitur, videatur universalis Ecclesiae securitate decretum. Certè praesidem agit, & plusquam praesidem Pontifex, cum ea quæ in sua Synodo decrevit, mittit ad Ephesinum Concilium, non examinanda, sed executioni tradenda; nec tamen reclamant Ephesini Patres, sed acclamant: *Hoc iustum iudicium, &c.* Ex his autem

Sic argumentor breviter. Illi praefuerunt Synodo, qui in Synodo tenuerunt locum illius, quem ut superiorem Synodus agnoscebat, quique in Synodo, ipsa acclamante & obsequente, per legatos suos praesidem agebat. Atqui Cyrillus, Arcadius, &c. in Synodo Ephesina locum tenuerunt Celestini, quem ut superiorem & patrem agnoscebat Synodus, quinque in ea, ipsa acclamante & obsequente, praesidem agebat per legatos suos. Ergo, &c. Porro in subscriptiones, quales nunc extant, & in quibus Juvenalis Hierosolymitanus ante aliquos, imò & omnes legatos Roma missos invenitur, vitium irrepsisse pro certo statuendum est.

5. Chalcedonensi praesedit S. Leo per suos legatos Paschasium & Lucentium episcopos, & Bonifacium Ecclesiae Romanae presbyterum, ut probatur 1. ex epist. S. Leonis ad ipsum Concilium. *In his fratribus, inquit, Paschasino & Lucentio episcopis, Bonifacio & Basilio presbyteris, qui ab Apostolica Sede directi sunt, me Synodo vestra fraternitas estimet praesidere.* 2. Ex ipsius concilii epist. ad S. Leonem, ubi sic loquuntur Patres: *Quibus ut quidem (episcopis, qui Chalcedone aderant) sicut membris caput praerat in his qui tum tenebant ordinem.* 3. Ex actione 3. Concilii, in qua Paschasius suo & aliorum legatorum nomine sic ait: *Nostram parvitatem huic sancto Con-*

cilio pro se praesidere (Apostolicus & Catholicus Papa Leo) praecepit. Et inferius cum aliis duobus, Lucentio & Bonifacio, adversus Dioscorum sententiam pronuntiat hoc tenore: *Sanctissimus & beatissimus Archiepiscopus magna & senioris Romae Leo, per nos & per praesentem sanctam Synodum, unà cum ... beato Petro Apostolo, qui est petra & crepido universae Ecclesiae, & rectae fidei fundamentum, nudavit eum (Dioscorum) tam Episcopatus dignitate, quam, &c.* 4. Ex eo quòd Paschasius, Lucentius & Bonifacius, in omnibus actionibus Concilii, primi nominantur, primi loquuntur & definiunt, primi subscribunt, excepta tamen actione 12. ubi de singulari Bassiani & Stephani episcoporum causa agebatur, de qua primus sententiam dixit Anatolius, hoc ei specialem aliquam ob rationem deferentibus legatis Pontificiis, sed sine praedictio juris, quo huic etiam actioni, sicut praefuerunt ceteris, praesse potuerunt.

Dices. Photius, lib. de 7. Synodis, inter Chalcedonensis Synodi praesides primum recenset Anatolium, eumque legatis Pontificiis anteponit. R. Photium hominem schismaticum, impotenti adversus Romanam Ecclesiam invidia, & infano erga Constantinopolitanam zelo accensum, hic contra omnium veterum monumentorum fidem mentiri, quod patet ex dictis, & adhuc breviter ostenditur ex actione 6. Synodi Chalcedonensis, ubi, praesente Imperatore, definitioni fidei ante Anatolium tres legati Pontificii, Paschasius, Lucentius & Bonifacius subscribunt; & primus omnium subscribit Paschasius in hunc modum: *Paschasius Episcopus, vicarius domini mei beatissimi atque apostolici universalis Ecclesiae Episcopi Papae urbis Romae Leonis, Synodo praesidens, statui & subscripsi.*

Potest tamen aliquo sensu dici Anatolius praesidisse Synodo, quatenus post legatos Pontificios proximè sedit, & sententiam dixit ante omnes alios patriarchas. Quòd autem etiam ante legatos Romani Pontificis federit, & suffragatus sit, planè falsum est, & falsum esse demonstrant acta Synodi.

Dices. Marcianus Imperator partim per se, partim per magistratus suos praesedit Synodo. R. non praesidisse, sed solum per magistratus suos interfuisse, ut servaretur iudiciorum ordo, ut impedirentur turbæ, & vis omnis amoveretur, ne quid scilicet ibi accideret simile iis, quæ non ita pridem contingerant in conciliabulo Ephesino. Quòd autem neque Imperator, neque magistratus ejus rebus Ecclesiasticis sese immiscuerint, nec siue condendis canonibus, siue dirimendæ fidei controversiæ praesesse praesumpserint, ex actis Synodi manifestum est.

6. Constantinopolitano II. praefuit quidem Eutychius Constantinopolitanus patriarcha; at non praefuit, nisi quia Synodo adesse, eique praesidere recitavit Vigilius Papa, penes quem fuisse jus praesidendi Synodo generali agnoscit Eutychius ipse in sua ad eum epistola, qua eum suo & totius Synodi nomine invitat ad Synodum. *Petimus, inquit, presidente nobis vestra beatitudine, sub tranquillitate & sacerdotali mansuetudine, propositis sanctis Evangelii, communi tractatu eadem capitula in medio proponenda, & quæri & conservari, & finem questioni imponi Deo placitum, & convenientem his, quæ à sanctis quatuor Conciliis definita sunt.*

Porro quòd de Constantinopolitano I. dictum est, dici quoque debet de Constantinopolitano II. nempe quòd cum celebratum est, fuerit tantum Synodus Orientis, nec nisi ex postfacto totius orbis Synodus evaserit, quando scilicet ad eam Vigilius, tria Capitula similiter damnando, accessit post sex ab absoluta Synodo menses, decretali epistola ad Eutychium directâ, quæ habetur tom. 5. Conc. Labb. Sic autem Vigilius, tria Capitula damnando, hanc Synodum tandem confirmasse scribit Evagrius, lib. 4. histor. cap. 38. Porro, inquit, *Vigilius per litteras quidem consensit; Concilio tamen interesse noluit.* Et Photius, lib. de 7. Synodis: *Quamvis, inquit, ad sacri conventus promptus non esset (Vigilius,) com-*

muniret

munem tamen Patrum fidem libello comprobavit.

7. Constantinopolitano II. praesedit Agathio per legatos suos, Theodorum & Georgium presbyteros, & Joannem diaconum. Patet ex omnibus actionibus Synodi, in quibus hi ut legati Pontificis primi nominantur ante omnes Orientales Patriarchas, aut locum eorum tenentes, ante quos etiam omnes actione 18. definitioni fidei, sicut & sermoni acclamatorio primi subscribunt. Præterea, quod Agathonem, ut supremum Ecclesiae pastorem, adeoque ut iudicem Synodus agnovit, patet ex synodica ad Agathonem epistola, in qua sic loquitur: *Perlectis vera confessionis litteris a vestra paterna Beatitudine ad piissimum Imperatorem missis, quas ut a summo Apostolorum vertice divinae praescriptas agnoscimus, &c.*

Dices. A prima actione ad undecimam inclusive dicitur Imperator Synodo praesedis. R. Imperatorem praesedis ut Ecclesiae & Synodi defensores, vel, si vis, locotenens praesedis, quatenus sedit in honorificentissimo loco: quod enim non praesederit ut controversiarum fidei iudex, liquet ex actione 18. ubi definitionem fidei omnium postremus subscripsit, & ex eius verbis, quae refert Gregorius II. in sua ad Leonem Iaurum epistola, & quae haec sunt: *Neque cum illis (Synodi Patribus) tanquam Imperator sedebat, aut imperatorem loquar; sed tanquam unus ex illis, & prout statuerint Pontifices, exequar.*

8. Nicæno II. praefuit Adrianus I. per vicarios suos, Petrum archipresbyterum, & Petrum presbyterum ac S. Sabbae abbatem. Patet ex omnibus actionibus, in quibus primi nominantur, & ex actione 7. in qua primi definitionem fidei subscribunt ante Tarasium Patriarcham Constantinopolitanum. Unde audiendi non sunt Photius & alii graeci, qui contra actorem Synodi fidem non verentur asserere Tarasio Constantinopolitano totius Synodi praesidentiam, eumque vicariis Romani Pontificis antepone. R.

9. In Constantinopolitano IV. Adriani II. locum tenuerunt & praesederunt Donatus & Stephanus episcopi, & Marinus diaconus. Nam 1. in omnibus Synodi actionibus primi nominantur ante Ignatium Patriarcham Constantinopolitanum. 2. Ante eundem actione 10. primi subscribunt, & se ut Synodi praesides subscribere disertis verbis asserunt. Haec est Donati subscriptio: *Ego Donatus gratia Dei Episcopus sanctae Osthensis Ecclesiae, locum obtinens domini mei Adriani summi Pontificis & universalis Papae, omnia quae superius leguntur, huic sanctae & universali Synodo praesidens, usque ad voluntatem ejusdem eximii Praesulis promulgavi, & manu propria subscripsi.* Eodem autem tenore subscribunt etiam alii duo Legati Pontificii. Ignatius verò subscribit tantum ut Synodum suscipiens, & omnibus quae ab ea iudicata & scripta sunt, concordans & desinens. Quo etiam modo subscribunt trium aliorum Patriarcharum vicarii.

Dices. Basilii Imperator in actibus Concilii pluribus locis dicitur praesedis. R. Basilium in Concilio praesedis, ut defensorem ipsius Concilii, & locotenens, quia sedit in loco eminentissimo; at non praesedis ut rerum Ecclesiasticarum iudicem: quod patet ex actione 10. ubi cum duobus filiis, Constantino & Leone, octavo tantum loco subscribit post Legatos Pontificios, Ignatium, & vicarios trium aliorum Patriarcharum.

10. Concilio Sardicensi, quod omittebamur Julius non solum interfuit per Archidamum & Philoxenum Ecclesiae Romanae presbyteros, sed etiam per illos & Osum Cordubensem Episcopum praefuit. Nam 1. Osius praefuit Sardicensi Synodo, ut liquet ex S. Athanasio apolog. 2. ubi haec scribit: *Eorum autem qui in Synodo (Sardicensi) subscriperunt, ceterorumque aliorum ista sunt omnia: Osius ab Hispania, Julius Roma per Archidamum & Philoxenum presbyteros suos, Protogenes Sardica, &c.* Primus igitur, etiam ante Legatos à Pontificis Romani latere missos, subscripsit Osius in Synodo; quod certe non fecisset, si praes Synodi non fuisset. 2. Praefuit ut legatus Julii, seu ut locum ejus tenens, cum Archidamo &

Philoxeno: aliter enim sine gravi summi Pontificis injuria, praesentibus legatis ab ejus latere missis, Synodo praesidere, & primus subscribere non potuisset. Quod autem Synodi praesidentiam sibi arrogare voluerit, aut sibi delatam acceperit cum gravi Romani Pontificis injuria Osius Episcopus sanctissimus, & Sedi Apostolicae devotissimus, prorsus incredibile est.

Dicendum igitur est, Osum, sicut Concilio Nicæno praefuerat unà cum Vito & Vincentio presbyteris Ecclesiae Romanae, quia ab illis in partem legationis vocatus fuerat de mandato Sylvestri, ita Sardicensi Concilio postea praefuisse unà cum Archidamo & Philoxeno Ecclesiae Romanae presbyteris, quia ab illis de mandato Julii in partem legationis vocatus fuit. Nec dic eum in Synodo Sardicensi non subscribere ut legatum Julii, cum subscribendo nullam suae legationis mentionem faciat. Nam in Nicæna Synodo primus subscripserat ut legatus Sylvestri, & tamen subscribendo nullam fecerat mentionem suae legationis, quia de ea sufficienter aliunde constabat Synodo; & cum esset Episcopus, per se, & legatione seclusa, suffragandi jus habebat. Propter eandem rationem postea subscribendo in Sardicensi Synodo, legationis suae non meminit; quamvis ibi non subscripserit primus, nisi ut legatus Julii, & quia Julii legatus erat.

Bonitas hujus responsionis probatur exemplo Cyrilli Alexandrini, qui Ephesino Concilio praefuit ut legatus Celestini in actione 2. ut disertè asserit in principio actionis, atque adeo in eadem actione ut legatus Celestini sententiam depositionis à Synodo contra Nestorium latam subscribit, nulla suae legationis mentione facta. Cyrillus, inquit, *Episcopus Alexandria unà cum sancta Synodo decernens subscripsi.*

Porro Conciliis generalibus, quae post saeculum nonnum celebrata sunt, Pontifices Romanos vel per se, vel per legatos suos praefuisse non dissidentur haeretici; quare superfluum esset de illis hic agere. Habemus igitur ex perpetua Ecclesiae consuetudine munus praesidendi generalibus Synodis pertinere ad Romanos Pontifices. Quod etiam probat evidens ratio. Nam Romanus Pontifex est supremus & universalis Ecclesiae pastor, adeoque oves ejus fideles omnes, ex quibus sunt Reges & Imperatores christiani, cum episcopis. Pastoris autem est ovibus, non ovium pastori praesidere. Item Episcopi etiam in Conciliis generalibus congregati, sunt filii Romani Pontificis: tales enim sese profitentur Patres Chalcedonenses in synodica sua ad S. Leonem epistola; adeoque Romanus Pontifex pater est episcoporum etiam in Conciliis generalibus congregatorum. At patris est filiis, non filiorum patri praesidere.

Obijciunt haeretici Ephesinum II. cui praesedit Dioscorus Alexandrinus; Aquilejense, cui praesedit Valerianus Aquilejensis Episcopus; & Carthagenense VI. cui praesedit Aurelius Carthagenensis Episcopus, praesentibus legatis Romani Pontificis. Sed perperam obijciunt: Nam 1. Ephesinum II. ut illegitimum reprobatur fuit, & Dioscorus exauctoratus à Synodo Chalcedonensi. 2. Aquilejense non fuit generale Concilium, sed provinciale, cui interfuerunt triginta duo Episcopi. 3. Carthagenense VI. fuit ad summum nationale, in quo proinde praesidere debuit Carthagenensis Episcopus, ut primas Africanæ Ecclesiae. Legati autem Romani Pontificis adfuerunt, non ut praesiderent Synodo, sed ut canonum Nicænorum, vel potius Sardicensium observationem peterent.

ARTICULUS VI.

Quinam ad Concilium convocandi sint.

Nota. In Conciliis tam generalibus quam particularibus, varii variis de causis adesse possunt. Alii enim adesse possunt ut iudices, & habent suffragium

gium decisivum; alii ut consultores ad discutiendas controversias antequam deciderentur, & habent suffragium doctrinale seu consultivum; alii ut ministri, quales sunt notarii, & custodes; alii ut Synodi defensores, quorum scilicet munus est procurare ut servetur ordo iudiciorum, turbas compeicere, & vim omnem amovere. Hic autem agitur tantum de iis, qui vocandi sunt ut iudices, & habent suffragium decisivum. Ex omni hominum genere vocandos esse eos, qui docti sunt, & quidem ut iudices, illosque suffragium decisivum habere debere contendit Lutherus in libro de Conciliis. Contra Lutherum verò sentiunt catholici omnes, & tenent solos Episcopos in Synodis tam generalibus quam particularibus, jus suffragii decisivi habere ordinariè, & ex privilegio atque consuetudine Cardinales, Abbates, & ordinum Generales, quamvis non sint Episcopi, adeoque aliquos ex presbyteris & aliis minoribus clericis eruditos non vocari, nisi ad difficultates examinandas, & discutiendas controversias. Cum his sit

RESPONSIO.

Soli Episcopi ordinariè jus habent suffragii decisivi in Conciliis tam generalibus quam particularibus: unde Concilia tam generalia quam particularia, solum sunt Episcoporum, ut iudicum scilicet ordinariorum.

Prob. 1. Ex Conciliis omnibus, quæ hætenus habitæ fuerunt, & quorum decreta facta sunt à solis Episcopis, & Episcoporum locum tenentibus, ut manifestum est ex subscriptionibus: soli enim Episcopi, & locum tenentes Episcoporum, inveniuntur subscripsisse, exceptis tamen paucis, in quibus Imperatores, non definiendo ut Episcopi, sed præcisè consentiendo subscripserunt; & paucis etiam aliis, in quibus reperiuntur subscripsisse Abbates & ordinum Generales. Reliqui verò, nempe simplices presbyteri, & alii clerici minores, nisi ut alicujus Episcopi vicarii adessent, nunquam ad suffragandum admissi sunt, quantumvis sancti essent & docti. Unde nulli nisi nomine Episcopi alicujus, cujus scilicet vices agebant, unquam subscripsisse leguntur, excepto Basileensi Concilio, ubi aliquando, deficientibus Episcopis, simplices presbyteri ad suffragium decisivum admissi sunt, contradicente tota antiquitate, cui derogare non potuit hæc Synodus, quæ tunc temporis nullius fuit auctoritatis.

Prob. 2. Auctoritate veterum, qui unanimiter censuerunt Concilia Episcoporum esse, & Episcoporum esse in Conciliis decernere. Osius in sua ad Constantium epistola, sic cum iudiciis Ecclesiasticis sese immiscentem alloquitur, apud Athan. epist. ad Solit. *Ne te misceas rebus Ecclesiasticis, neque nobis in hoc genere præcipe, sed potius ea à nobis disce. Tibi Deus imperium commisit, nobis (Episcopis) quæ sunt Ecclesiæ concedidit.*

S. Ambrosius epist. 32. ad Valentinianum sic ait: *Quis est, qui abnuat in causa fidei? Episcopus solere de Imperatoribus christianis, non imperatores de Episcopis judicare?* Et inferius: *Si conferendum de fide, sacerdotum debet esse ista collatio, sicut factum est sub Constantino ... qui ... libellum dedit iudicium sacerdotibus.*

S. Hieronymus apolog. 2. adversus Rufinum, his eum urgere verbis: *Responde queso, Synodus, à qua excommunicatus est, in qua urbe fuit? Dic Episcoporum vocabula, profer sententias subscriptionum, &c.* Et S. Augustinus epist. 119. hæc scribit: *Omnia talia, quæ neque sanctarum Scripturarum auctoritatibus continentur, nec in Concilio Episcoporum statuta inveniuntur, nec consuetudine universæ Ecclesiæ roborata sunt ... sine ulla dubitatione rescandæ existimo.*

Prob. 3. Ratione theologica. Illorum est in Conciliis decernere quæ scilicet credenda vel agenda sunt, quorum est pascere gregem Christi, & regere Ecclesiam Dei: quid enim hic est pascere & regere, nisi docere quæ credenda sunt, & quæ agenda sunt præscribere? Atqui Episcoporum est pascere gregem Chri-

sti, & regere Ecclesiam Dei, juxta illud 1. Petri c. 5. *Pascite qui in vobis est, gregem Dei*; & illud Act. cap. 20. *Attendite vobis & universo gregi, in quo vos Spiritus sanctus posuit Episcopos Ecclesiæ Dei.* Ergo, &c.

Obj. 1. Act. cap. 15. Lucas loquens de Concilio Apostolorum, ait: *Convenerunt Apostoli & seniores videre de verbo hoc.* Et inferius: *Tunc placuit Apostolis & senioribus cum omni Ecclesia.* R. Convenerunt Apostoli ut iudices, & ut controversiam auctoritate sua deciderent. Convenerunt presbyteri cum Apostolis, ut consultores, & ut cum Apostolis discuterent controversiam, antequam ab illis decideretur. Item placuit Apostolis ut definientibus, presbyteris ut consentientibus, & plebi ut non reclamanti, sed acclamanti.

Obj. 2. Concilium generale repræsentat universam Ecclesiam. Ergo ad Concilium generale convenire debent non solum Episcopi, sed etiam alii clerici & laici in sufficienti numero. R. Generale Concilium repræsentare solum universam Ecclesiam docentem, hoc est, universitatem pastorum seu Episcoporum, adeoque Concilium generale constare debere ex solis Episcopis, & ad Concilium generale sufficere, si tot adsint Episcopi, quot in æstimatione morali requiruntur, ut Episcoporum universitatem repræsentent; atque ita ad Concilium generale necessarium non esse, ut cum Episcopis alii clerici & laici conveniant.

R. 2. neg. conseq. Cum enim universitas pastorum repræsentet universitatem ovium; quia particularis unusquisque Episcopus repræsentat suam particularem Ecclesiam, sicut princeps populum suum; hoc ipso quod universitas pastorum repræsentatur, repræsentatur etiam universitas ovium simul & indivisibiliter. Ergo hoc ipso quod aliqua multitudo Episcoporum sufficit ad repræsentandam universitatem pastorum, sufficit etiam ad repræsentandam universitatem ovium. Et hoc ipso quod aliqua Episcoporum multitudo repræsentat universitatem pastorum, simul & indivisibiliter repræsentant universitatem ovium. Ergo ad Concilium generale, quantumvis dicatur repræsentare universitatem ovium cum universitate pastorum, sufficit aliqua Episcoporum multitudo absque clericis aliis, & laicis, ea scilicet quæ ad repræsentandam pastorum universitatem sufficit.

Obj. 3. Causa communis communiter tractanda est. Atqui causa fidei communis est fidelibus omnibus. Ergo ex fidelibus omnibus, adeoque non solum ex Episcopis, sed etiam ex aliis clericis & laicis, adesse debent in Concilio, quando agitur de aliqua causa fidei. R. Causam communem communiter tractandam esse, quando eodem modo pertinet ad omnes, quibus communis est. At causa fidei non eodem modo pertinet ad omnes fideles: nam pertinet ad Episcopos ut doctores, & ad ceteros fideles ut discipulos. Unde Episcoporum est docere & definire quæ credenda sunt, cæterorum verò fidelium Episcopos audire, & ea quæ ab illis definita sunt, tenere & credere.

Quæres, quot Episcopi requirantur ad Concilium generale?

Resp. Ex consuetudine Ecclesiæ colligitur quatuor condiciones requiri & sufficere ad generale Concilium. Prima est, ut convocatio sit generalis, adeoque omnibus majoribus Ecclesiæ provinciis debet innotescere. Secunda est, ut nullus Episcopus, nisi sit excommunicatus, vel dubium sit utrum Episcopus sit, excludatur. Tertia est, ut saltem ex majori parte provinciarum Ecclesiæ adsint aliqui Episcopi. Olim tamen cum Concilium fiebat in Oriente, visum eo sufficere si ex omnibus provinciis Orientis convenirent Episcopi multi, cum aliquibus ex Occidente à Pontifice missis, qui ceteros repræsentarent. Similiter si tunc in Occidente factum fuisset Concilium, satis fuisset si ex omnibus provinciis Occidentis multi adfuissent Episcopi cum paucis aliis ex Oriente missis, & Orientales Ecclesias repræsentantibus. Quarta est, ut præter Romanum Pontificem per se vel per legatos

ros suos præsentem, per se vel per vicarios adfint alii Orientis Patriarchæ, modò hæretici non sint, vel schismatici. Hæc tamen conditio non absolute, sed solum ad bene esse necessaria videtur.

ARTICULUS VII.

Utrum Concilia generalia sint absolute & simpliciter necessaria.

Aliqua Concilia disjunctivè, hoc est, vel generalia, vel particularia, ad bonum Ecclesiæ, regimen necessaria esse negari non potest. Quod enim Concilium sit medium à Christo ad unionem membrorum Ecclesiæ, & ad fidei ac morum puritatem servandam institutum, probat 1. factum Apostolorum, qui controversiam de legalibus Antiochiæ exortam, non nisi in Concilio sibi decidendam esse judicarunt. 2. Perpetua consuetudo Ecclesiæ, quæ ad profligandas hæreses, extinguenda schismata, & abusus corrigendos, Episcoporum Conciliis semper usa est. 3. Praxis perpetua summorum Pontificum, qui nunquam hæreses vel schismata damnaverunt sine Concilio. Sed difficultas est de Conciliis generalibus determinatè, de quibus queritur hic utrum sint absolute necessaria, hoc est, utrum ita sint necessaria, ut sine illis Ecclesia non possit conservari.

RESPONSIO.

Quamvis Concilium generale possit esse, & sit aliquando valde utile, & necessarium secundum quid, hoc est, ut suavius, & promptius malo insurgenti remedium afferatur, nunquam tamen potest esse necessarium absolute, ita ut sine illo Ecclesia non possit subsistere.

Prob. Primis trecentis Ecclesiæ annis nec fuit, nec potuit esse Concilium generale, & tamen subsistit Ecclesia, quamvis intra spatium illud temporis hæreses multæ, multa schismata, & abusus multi adversus eam insurrexerint. Ergo potuit etiam Ecclesia trecentis aliis annis subsistere sine Concilio generali: nam si potuit primis trecentis, quidni potuit trecentis subsequentibus? Ergo Ecclesia potuit primis mille annis subsistere sine Concilio generali: nam si potuit primis sexcentis, potuisse etiam sexcentis subsequentibus, non nisi perperam negaretur. At si potuit Ecclesia sine Concilio generali per mille annos subsistere, potest etiam per alios mille, & sic deinceps usque in fidem mundi. Ergo, &c.

Confirmatur. Quia si hæcenus conservari non potuit sine Concilio generali, vel propter aliquos abusus, vel propter aliquam hæresim, vel propter aliquod schisma. Atqui nihil horum dici potest. Non primum: nulli enim hæcenus irreperunt abusus, qui emendari non potuerint autoritate summi Pontificis, cooperantibus Conciliis provincialibus, vel nationalibus. Non secundum: nulla enim assignari potest hæresis, quæ extingui non poterit absque Concilio generali; nam nulla fuit hæcenus, quæ extingui non potuerit autoritate Romani Pontificis, cooperantibus cæteris catholicis Episcopis, vel in Conciliis particularibus, vel etiam extra Concilia particularia. Et verò si quæ hæreses hoc pacto extingui non potuerunt, certè hæreses illæ, ad quas profligandas septem priora Concilia congregata fuerunt. Atqui hoc dici non potest: nam aliæ plusquam centum hæreses profligatæ fuerunt, ut observat Bellarminus, autoritate Sedis Apostolicæ, cæteris Episcopis catholicis extra Concilium generale concurrentibus: quidni ergo & illæ sex vel septem etiam sic profligari potuerunt? Sed de hoc adhuc modò. Non denique tertium: nam nullum similiter schisma potest assignari, quod absque Concilio generali tolli non potuerit. Et verò si quod fuit quod non potuerit sic tolli, certè magnum illud schisma, ad quod tollendum celebratum est Concilium Constantiense. Atqui hoc dici non potest: quamvis enim nullum fortè Concilio generali suavius, promptius, & efficacius reme-

dium afferri posset contra illud schisma, potuit tamen alia via tolli.

Confirmatur 2. pars min. Idem iudicium esto de Ariana hæresi, quæ à primo generali Concilio proscrip-
ta est, & de aliis, quas proscribere sex subsequentia Concilia generalia. Atqui ad proscribendam Ariana hæresim non fuit absolute necessarium generale Concilium. Ergo, &c. *Prob. min.* Nam si ad id absolute necessarium fuit Concilium generale, vel quia non poterat fieri sufficiens discussio controversiæ extra Concilium generale, vel quia extra Concilium generale controversia finire non poterat ob defectum sufficientis autoritatis; vel denique propter Episcopos, qui ab hujus hæresis exordio ei patrocinati sunt. Atqui nihil horum dici potest.

Non primum: nam hic nulla, aut penè nulla discussione opus fuit: divinitas enim verbi clara habebat pro se testimonia, tum in Scriptura, tum in traditione: imò jam erat ante Nicænum Concilium unus ex articulis nostræ fidei, & ita jam erat ante Nicænum Concilium ad credendum sufficienter propo-
sita fidelibus.

Non secundum: nam in Ecclesia non deest suprema & infallibilis autoritas judicandi controversias fidei extra Concilium generale, adeoque non deest in Ecclesia extra Concilium generale autoritas sufficiens ad finiendas fidei controversias. Patet ex primis trecentis annis, quibus nullum celebratum est generale Concilium, & tamen multæ finaliter proscriptæ fuerunt hæreses. Patet in particulari ex hæresi Pauli Samosatani, quæ finaliter damnata fuit à particulari Concilio Antiocheno à Dionysio Romano, & ejus Synodo confirmato. Patet ex centum illis & amplius hæresibus, quas oppressit autoritas Sedis Apostolicæ, reliquis catholicis Episcopis, vel in Conciliis particularibus, vel extra Concilia particularia cooperantibus.

Non denique tertium: nam si Paulus tertiæ Sedis Episcopus redigi potuit in ordinem sub Imperatore ethnico à Synodis particularibus, Romana scilicet & Antiochena, ad id simul conspirantibus, quidni simili modo potuissent in ordinem redigi sub Imperatore christiano Episcopi illi, quos patronos habebat Ariana hæresis, ad id Sylvestro Romano Pontifici cooperantibus duarum primarum Sedium Orientis, Alexandrinæ scilicet & Antiochenæ antistitibus? quamquam Episcopi illi facilius opprimi potuerint, & oppressi fuerint autoritate Concilii generalis, quæ per motus Imperator & promptius & efficacius Ecclesiæ laboranti subvenit.

At inquires. Potest esse aliqua fidei controversia sic intricata, ut non possit fieri sufficiens illius discussio extra Concilium generale; adeoque potest esse aliqua fidei controversia, quæ extra Concilium generale dirimi non possit. *R.* hoc perperam dici; & dico quòd Romanus Pontifex semper poterit tot Episcopos & alios eruditos viros convocare, quot extra Concilium generale sufficient ad debitam controversiarum fidei discussionem; alioqui posset contingere, ut gravis aliqua fidei controversia finire non posset, sed cum magno animarum periculo & scandalo perduraret, atque ita longè latèque grassaretur novitas absque remedio, in iis scilicet circumstantiis, in quibus moraliter esset impossibile convocari Synodum generalem, extra quam tamen finire non posset controversia. Quod est contra expressam promissionem Christi dicentis: *Eccce ego vobiscum sum omnibus diebus*, ad servandum scilicet fidei depositum, & fideles confirmandos, proindeque ad finiendas quaslibet in materia fidei lites, & novitates qualibet exluflandas.

At inquires adhuc. Potest esse fidei controversia, quæ dirimi non possit, nisi investigata prius traditione universalis Ecclesiæ, adeoque omnium particularium Ecclesiarum, ex quibus constat universalis Ecclesia. Ergo potest esse fidei controversia, quæ non possit dirimi, nisi convocentur omnes Episcopi, quorum unusquisque testis est traditionis Ecclesiæ suæ.

R. I.

R. 1. neg. conseq. Potest enim sufficienter investigari omnium particularium Ecclesiarum traditio per Concilia particularia, ut factum legimus tempore & iussu Victoris Papae in controversia de die quo celebrandum esset festum Paschatis.

R. 2. Ad investigandam traditionem universalis Ecclesiae, necesse non esse ut consulantur omnes particulares Ecclesiae. Cum enim divinas traditiones omnes puras & integras hactenus conservaverit, & usque ad finem mundi conservatura sit Ecclesia particularis Romana, ut suis locis demonstratum est, traditio Ecclesiae particularis Romanae non potest non esse traditio Ecclesiae universalis, adeoque hoc ipso quod constet de traditione particularis Ecclesiae Romanae, constat etiam de traditione universalis Ecclesiae.

Semper igitur sufficit, si particularis Ecclesiae Romanae traditio investigetur, ad quod necesse non est alias Ecclesias consuli: cum enim particularis Ecclesia Romana sit mater & magistra omnium aliarum particularium Ecclesiarum, non illa ab his, sed haec ab illa discere debent veras traditiones. Item cum Ecclesia particularis Romana sit unitatis centrum, ad quod omnem aliam Ecclesiam convenire oportet, recipiendo Scripturas & traditiones, quas recipit, non aliae Ecclesiae particulares particularis Ecclesiae Romanae, sed particularis Ecclesia Romana aliarum particularium Ecclesiarum regula esse debet in veris Scripturis & traditionibus, à falsis & adulterinis discernendis.

At inquit, Si Romano Pontifici cum particulari sua Synodo de aliqua fidei controversia iudicium ferenti non consentirent ceteri Episcopi, sed contra iudicium ejus, sive in Conciliis particularibus, sive extra particularia Concilia reclamarent, finalis circa controversiam illam sententia haberi non posset sine generali Synodo. Atqui suppositio facta possibilis est. Ergo, &c. R. neg. min. Non enim major pars Episcoporum magis supponi potest Pontifici in particulari suo Concilio aliquam fidei controversiam iudicanti dissentire extra Concilium generale, quam supponi potest ei in materia fidei dissentire in Concilio generali: possibilis enim suppositionis secundae manifestè sequitur ex possibilitate primae. Atqui supponi non potest pluralitas Episcoporum in Concilio generali dissentire à Pontifice in materia fidei, Ergo, &c.

Prob. subf. Nam hac suppositione facta, vel controversia finitur per iudicium Pontificis, & minoris partis Episcoporum ei adhaerentium, vel finitur per iudicium pluralitatis Episcoporum contradicentium Pontifici, vel possibilis est casus, in quo aliqua fidei controversia finiri non potest etiam in Concilio generali. Primum velut falsum respuunt ii, contra quos disputamus. Secundum tolerabiliter dici non potest. Et verò in pluralitate Episcoporum, nisi cum capite suo sententia conjuncti sint, sive extra Concilium generale, sive in Concilio generali residere non posse supremam & infallibilem auctoritatem, qualis ad finiendas fidei controversias requiritur, satis probat sensus universalis Ecclesiae. Ergo tertium dicendum, quod tamen falsum est, & manifestè repugnat Christo dicenti: *Eccce ego vobiscum sum omnibus diebus*, ad servandum scilicet depositum fidei, adeoque ad finiendas quaslibet fidei controversias: hoc enim ad depositi fidei conservationem absolute necessarium est. Ergo, &c.

Addo timendum non esse, ne unquam in posterum contingat pluritatem Episcoporum, sive in Concilio generali, sive extra Concilium generale, Pontifici in sua particulari Synodo de aliqua fidei controversia iudicium ferenti contradicere; cum id hactenus per tot saecula nunquam contigerit; sed è contra Synodi generales integram sententiam à Pontifice latam ambabus ulnis amplexæ sint, ut patet ex tertia, quarta, sexta, & septima Synodo; & quamvis Romani Pontifices de innumeris penè fidei controversiis sententiam tulerint extra Concilium generale,

ne semel quidem Episcoporum pluralitas Romano Pontifici resisterit, sed è contra vel expresso vel saltem tacito consensu semper adhaerit.

ARTICULUS VIII.

Solvitur obiectio petita ex facto duorum Pontificum Victoris & Stephani.

Obi. 1. Victori Papae, Asianorum Episcoporum de celebratione Paschae sententiam in Romana Synodo proferenti, resistere plerique Ecclesiae Episcopi. R. hoc esse falsum: imò verò è contra cum Victor in sua particulari Synodo Blastum haereticum, judaismum suscitare molientem, damnasset, & festum Paschae die dominica lunam martii decimam-quartam proximè subsequente celebrandum esse definivisset, omnes orbis christiani Episcopi in conciliis particularibus, quae loco generalis, quod tunc temporis fieri non poterat, diversis in locis celebrata fuerunt, iudicium Pontificis comprobarunt, exceptis Asianis, & aliquibus finitimis provinciis, quae cum Asianis, non tamen improbata eorum, qui Paschae festum die dominica celebrandum dicerent, sententia, antiquam Ecclesiarum suarum in celebrando Paschate luna decima-quarta consuetudinem sibi retinendam iudicant.

Probantur haec omnia ex Eusebio sic loquente lib. 5. hist. Eccl. cap. 23. *Questio non minima exoritur (de die quo Pascha celebrandum est) ob quam causam conventus Episcoporum & Concilia per singulas quasque provincias convocantur: prorogatisque ad se invicem epistolis, de singulis quibusque locis unum omnes Ecclesiasticum dogma confirmant: ne liceat aliquando nisi in die dominica... Dominicum Pasche celebrare mysterium... Extat denique usque in hodiernum diem Concilii apud Caesaream Palaestinae habiti decretum... habetur & in urbis Romae Concilio (in causa Blasti celebrato) similiter decretum, cui praefuisse Victor Episcopus indicatur, & Ponti provincia Palmyrae. Gallorum quoque sacerdotalis conventus extat, Irenaeum praesulem scribens: Achajae verò Babilum Corinthiorum Ecclesiae Episcopum. Qui omnes diversis è locis unam eandemque iudicii sui sententiam protulere. Sed Episcopi regionis Asiae servandam magis à veteribus sibi traditam consuetudinem confirmant.* Vide etiam cap. 25.

Porro Victor accepto per Polycratis Asiae primatis epistolam Asianorum decreto, acerbis ad eos litteras dedit, quibus privabat eos episcopali sua communione, simulque eis minabatur, ne consuetudinem suam desererent, totalem abscissionem, à qua tamen videretur fuisse deteritus litteris aliorum Episcoporum, praeteritum Gallorum, qui licet ei consentirent, de die celebrandi Paschatis, graviter tamen ferebant, quod ab unitate corporis vellent abscindere tot & tantas Ecclesias Dei, eò quod à reliquis dissentirent de re ad solam, ut putabant, disciplinam pertinentem.

Obi. 2. Stephano Pontifici baptismum ab haereticis debita forma collatum, non esse iterandum definienti, resistit pluralitas Episcoporum. Et 1. quidem, quod hoc definierit, patet ex ejus ad Cyprianum rescripto, in quo sic loquitur: *Si quis ergo à quacunque haeresi venerit ad nos, nihil innovetur nisi quod traditum est, ut manus illi imponatur ad poenitentiam.* 2. Quòd ei resisterit pluralitas Episcoporum, probatum ex numero Episcoporum, qui cum Cypriano in Africa, & Episcoporum, qui cum Firmiliano & Heleno in Oriente baptizatos à quibuscumque haereticis, esse rebaptizandos, contra Stephani decretum pronuntiarunt in particularibus suis conciliis.

R. 1. Gratis dici, quòd Stephanus exortam de baptismo ab haereticis collato controversiam definierit: non enim satis apparet, rescriptum Stephani ad Cyprianum fuisse synodicum, seu Stephanum particula-

rem

rem aliquam Synodum convocasse, & ex ea ad Cyprianum rescripsisse. Pontifices autem nullam ejusmodi controversiam definierunt unquam, aut etiam definire potuerunt ut supremi Ecclesiæ pastores, nisi in aliqua saltem particulari Synodo.

Præterea, sive ex particulari aliquo Concilio Stephanus ad Cyprianum rescripserit, sive non, quod controversiam noluerit definire, manifestum sit ex eo, quod in suo ad Cyprianum rescripto, eos, qui baptizatos ab hæreticis rebaptizandos esse, postmodum tenerent, & rebaptizarent, non excommunicavit, sed solum excommunicatione dignos esse dixerit, ut patet ex Cypriano in sua ad Pompejum epistola 74. sic loquente: *Dat honorem Deo, qui hæreticorum amicus, & inimicus christianorum, sacerdotes Dei, veritatem Christi & Ecclesiæ unitatem tuentes, abstinendos putat? Unde nihilominus postmodum cum Cypriano communicavit Stephanus, ut asserit S. Augustinus, lib. de unico bapt. cap. 14. Cum ergo, inquit, Stephanus non solum non rebaptizaret hæreticos, verum etiam hoc facientes, vel ut fieret decernentes, excommunicandos esse censeret, sicut aliorum Episcoporum, & ipsius Cypriani litteræ ostendunt, tamen cum eo Cyprianus in unitatis pace permansit.*

Porro audiendus non est Firmilianus in sua ad Cyprianum epistola, in qua christianæ moderationis & reverentiæ Summo Pontifici debita planè oblitus, adversus Stephanum impotenter invehitur, & exaggerans omnia adquerendam in adversarium invidiam, de intentata excommunicatione velut lata expostulat: nisi tamen quis malit Stephanum severiorem se ostendisse erga Firmilianum & Helenum, aliosque Orientales Episcopos, qui cum illis erant, eos scilicet Episcopali sua communione privando; de qua partiali excommunicatione fortasse intelligi potest Dionysius Alexandrinus, scribens ad Xistum Stephani successorem, & in epistola sua commemorans quod Stephanus a. scribens ad Firmilianum & Helenum, ceteroque illarum partium Episcopos, statuerit non communicandum esse his qui rebaptizant eos, qui ad Ecclesiam ab hæreticis transeunt.

Quidquid sit, Episcopos illos ab unitate corporis abscessos, seu à communione fidelium semotos non fuisse à Stephano, testes sunt Patres secundæ Synodi Antiochenæ in sua synodica ad Dionysium Pontificem epistola, in qua Firmilianum beatæ recordationis virum vocitant, quo nomine hominem à Sede Apostolica excommunicatum minimè decorassent. Testis etiam est Augustinus, lib. de unico bapt. c. 14. cum tantum ait, Stephanum Episcopos illos excommunicandos esse censuisse: sufficienter enim significat eum non ultra minas progressum esse.

R. 2. Falsum esse, quod Episcoporum pluralitas à Stephano disenserit: imò verò plures cum Stephano, quam cum Cypriano fuisse, expressè docet Augustinus, lib. de unico bapt. cap. 14. Stephanus, inquit, baptismum Christi in nullo iterandum esse censebat, & hoc facientibus graviter succensebat Cyprianus autem in hæresi vel schismate baptizatos, tanquam non habentes baptismum Christi, baptizandos in Ecclesia catholica existimabat. Multi cum illo (Stephano) quidam cum isto (Cypriano) etiam sentiebant, utrique cum eis in unitate consistentes. Qui autem dicit, multos cum Stephano, & quosdam cum Cypriano fuisse, longè plures cum Stephano, quam Cypriano fuisse manifestè dicit.

Quantò plures fuerint cum Stephano, quam cum Cypriano, apertè declarat S. Doctor, lib. 3. contra Cresconium, cap. 2. cum ait: Proinde si omnino jam credendum sit, quinquaginta Episcopis Orientalium id esse visum quod septuaginta Afris vel aliquantò etiam pluribus contra tot millia Episcoporum, quibus hic error in toto orbe displicuit, cur non potius, &c. Cyprianus igitur secum habuit centum & viginti Episcopos, cum Stephanus plura millia secum haberet.

At inquit. Si longè maxima pars Episcoporum Stephano consensit, quare tunc finita non est controversia? R. Quia Stephanus, prudenti cœconomia

usus, ne cogeretur abscondere tot Ecclesias, torque Episcopos, inter quos eminebat Cyprianus doctrina, sanctitate, & bonis in Sedem Apostolicam meritis (quippe qui Cornelio ad profligandum Novatiani schisma tantoperè profuerat) spectabilis; atque ut errantibus locum & tempus respiciendi daret, judicavit satis esse, si primum prohiberet, ne quid innovaretur, nisi quod traditum est, & innovantibus excommunicationem comminaretur, postea si in rem Ecclesiæ foret, definitiva sententiam sententiam rebaptizantium ut contrariam traditioni apostolicæ & hæreticam damnaturus, atque huic errori pertinaciter adherentes excommunicaturus, quod tamen non fecit, vel morte præoccupatus, vel impeditus difficultate temporum, aut aliquam aliam ob causam.

Dices. Illa de hæreticorum baptismo controversia tunc finita non est; quia finiri non potuit, nisi in generali totius orbis christiani Concilio, quod tunc temporis convocari non poterat. R. hoc esse falsum: nam si opus fuit generali Concilio ad finiendam illam controversiam, vel opus fuit ob defectum sufficientis authoritatis ad finiendam illam extra Concilium generale, vel opus fuit ob difficultatem & obscuritatem quæstionis: ita ut extra Concilium generale non posset discuti, quantum oportebat ad eam finali judicio terminandam. Neutrum dici potest.

Non primum: nam quod datur in Ecclesia extra Concilium generale authoritas fidei controversias dirimendi suprema & infallibilis, invicta probatur vel ex eo solo, quod hæreses quamplurimæ finaliter proscriptæ fuerint sine Concilio generali. Non etiam secundum: nam ad finiendam illam de hæreticorum baptismo controversiam sufficere potuit consensu & perpetua consuetudo particularis Ecclesiæ Romanæ in accipiendo hæreticorum baptismo, præsertim cum eadem esset partis orbis christiani maximæ consuetudo. Et verò propter illam & quidem solam particularis Ecclesiæ Romanæ consuetudinem, omnium aliarum penè Ecclesiarum consuetudine firmatam, rebaptizantium error finaliter tandem condemnatus est.

Dices. S. Augustinus duo docet. 1. Controversiam illam finitam non esse, nisi in plenario totius orbis Concilio: nam sic loquitur lib. 1. de bapt. c. 7. *Quæstionis hujus obscuritas prioribus Ecclesiæ temporibus ante schisma Donati magnos viros & magna charitate præditos, patres episcopos ita inter se compulsi salva pace disceptare atque fluctuare, ut diu Conciliorum in suis quibusque regionibus diversa statuta mutaverint, donec plenario totius orbis Concilio, quod saluberrimè sentiebatur, etiam remotis dubitationibus firmaretur.* 2. Controversiam illam non nisi per plenarium totius orbis Concilium potuisse finiri: nam lib. 2. de bapt. cap. 18. sic ait: *Restat ut de baptismo piò credamus, quod universa Ecclesia à sacrilegio schismatis remota custodit: in qua tamen si aliud alii, & aliud alii adhuc de ista quæstione salva pace sentirent, donec universali Concilio unum aliquid eliquatum sincerumque placuisset, humane infirmitatis errorem cooperiret charitatis unitas.*

Ad primum. R. 1. Dato quod controversia illa finita non fuerit, nisi in plenario totius orbis Concilio, inde minimè sequi, quod extra illud finiri non potuerit; sicut extra illud finitæ sunt aliæ controversiæ non minùs obscuræ, qualis v. gr. postea fuit Pelagianorum cum Catholicis controversia de peccato originali, & necessitate interioris gratiæ ad omnes & singulos actus salutare, quam tamen controversiam non modò finiri potuisse, sed etiam finitam fuisse sine plenario totius orbis concilio, contra Pelagianos ad illud provocantes, illudque postulantem Augustinus ipse contendit lib. 4. contra duas epist. Pelagian. cap. 12. ubi his in eos verbis invehitur: *Istorum superbia... hanc etiam gloriam captare intelligitur, ut propter illos Orientis & Occidentis Synodus congregetur. Orbem quippe catholicum, quoniam Domino eis resistente, pervertere nequeunt, saltem commovere conantur, cum potius vigilantia & diligentia pastoralis, post factum illis competens sufficientique iudicium,*

dicium, ubicumque isti lupi apparuerint, conterendi sint, &c. At si potuit competens sufficiensque iudicium fieri Pelagianis Concilio generali, quidni etiam potuit & rebaptizantibus, qui solius antiquae consuetudinis robore & vinci poterant, & tandem victi sunt?

R. 2. Augustino Hieronymum aperte contradicere in dialogo adversus Luciferianos, ubi sic loquitur: *Beatus Cyprianus... hereticorum baptismum reprobandus, ad Stephanum tunc Romae urbis Episcopum... super hac re Africanam Synodum direxit: sed conatus ejus frustra fuit. Denique illi ipsi Episcopi, qui rebaptizandos hereticos cum eo statuerant, ad antiquam consuetudinem revoluti, novum emisere decretum, Tum continuo illos sic loquentes inducit: Quid facimus? ita & nobis majores nostri, & illis sui tradidere majores. Novum autem hoc decretum vel ante, vel saltem non multo post B. Cypriani mortem emisere, ut facile intelligitur.*

Quod si quis velit Hieronymum loqui tantum de Africanis Episcopis, pro Orientalibus testem appellabimus ipsum Augustinum, lib. 3. contra Cresconium, cap. 2. ubi sic alloquitur Donatistas: *Majores vestri (primi Donatistae) quibus tale testimonium perhibuistis, quod ab Orientalium propterea communione discesserint, quia illi suum iudicium resciderunt, quo eis placuerat de ista baptismi questione Cypriano atque illi Africano Concilio consentire oportere, contra Cyprianum fecerunt. Primi autem Donatistae longo tempore vixerunt ante Nicaenum Concilium, quod fuit primum generale totius orbis Concilium: neque enim tale fuit Arelatense I. Nam nec ad illud Episcopi ex toto orbe convocati fuerunt, neque in eo per se aut legatos suos Romanus Pontifex praesedit. Unde ad summum vocari potest plenarium Occidentis Concilium,*

Africani igitur & Orientales Episcopi, Cyprianum errantem secuti, cum multo ante Nicaenam Synodum errorem suum deposuerint, sine plenario totius orbis Concilio ad antiquam non rebaptizandi hereticos consuetudinem revoluti sunt. Illis autem ad antiquam illam consuetudinem revolutis, quid circa baptismum, ab hereticis forma debita collatum, controversiae vel dubitationis aut superfluit, aut superesse potuit in Ecclesia catholica?

Omnis igitur controversia, omnisque dubitatio circa baptismum, ab hereticis debita forma collatum, in Ecclesia catholica sublata est sine plenario totius orbis Concilio. Neque hic obesse nobis potest Concilii Arelatenfis I. canon. 8. quo prohibetur ne rebaptizentur ii, qui apud hereticos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti baptizati fuerunt; quia hic canon editus est contra Donatistas, qui facto schismate, controversiam in Ecclesia catholica jam dudum extinctam suscitabant, & baptizatos extra Ecclesiam iterum esse baptizandos contendeabant, atque ita, cum crederent veram Ecclesiam de toto orbe perisse, & in sola parte Donati remansisse, rebaptizabant eos, qui ab Ecclesia catholica ad illos transfugebant.

Ad secundum R. hoc est falsum: cum enim dicit S. Augustinus, *Si aliud alii, & aliud alii adhuc de ista questione, salva pace, sentirent, donec universali Concilio unum aliquid eliquatum sincerumque placuisset*, loquitur tantum hypothetice, hoc est, in ea tantum suppositione, in qua veritas catholica non eliquaretur ante Concilium generale; sive potuerit eliquari sine illo & ante illud, sive non potuerit, de quo hic sollicitus non est; sive eliquata fuerit sine illo & ante illud, ut nos tenemus, sive non fuerit, ut videtur tenuisse S. Doctor.

Bonitas nostrae responsionis patet ex eo, quod ad scopum S. Doctoris sufficiat eum loqui in tali suppositione; vult enim tantum duo in Donatistis reprehendere, videlicet quod & de baptismis hereticorum disceptando non servarent pacem, sed unitatem scinderent, separando se ab iis, qui illius baptismi validitatem defendebant, & hanc validitatem pergerent im-

pugnare, etiam post plenarium totius orbis Concilium, hoc est, post Nicaenam Synodum, canone 19. recipientem baptismum ab hereticis forma debita collatum; quorum primum non fecit, secundum vero non fecisset Cyprianus, cujus tamen exemplo regere se nitebantur Donatistae.

Dices, S. Augustinus, lib. 4. contra duas epist. Pelag. cap. ult. docet aliquas saltem fidei controversias finiri non posse sine Concilio generali. *Aut vero*, inquit, *congregatione Synodi (generalis) opus erat, ut aperta perniciēs damnaretur? quasi nulla haeresis aliquando nisi Synodi (generalis) congregatione damnata sit: cum potius rarissime inveniantur, propter quas damnandas necessitas talis extiterit.* R. S. Doctorem loqui non de necessitate absoluta, & proprie dicta, contra quam hic pugnamus, sed tantum de necessitate secundum quid & improprie dicta, fundata in magna aliqua difficultate haereseos progressum, & fidei everisionem impediendi, vitandi vel extinguendi magnum aliquod schisma, novitatis defensores & patronos opprimendi extra Concilium generale.

Bonitas responsionis patet ex eo, quod per rarissimas haereseis, propter quas damnandas necessitatem congregandi Synodum generalem extitisse dicit, intelligat Arianam & Macedonianam. Quis autem negat has haereseis tam potius finaliter damnari sine generali Concilio, quam potuit damnari & re ipsa damnata est Pelagiana haeresis, quae & ab ingeniosis auctoribus accerrime defensa fuit, & patronos habuit Episcopos non paucos, ob doctrinam & apparentem morum sanctimoniam minime contendendos, & tam profundi fuit examinis, quam Ariana haeresis, quantumvis evidentiam ejus exaggeret S. Doctor.

Porro quandonam hac secunda necessitate necessarium sit Concilium generale, summi imprimis Pontificis est judicare (cujus utpote Ecclesiae rectoris & moderatoris universalis munus est bono Ecclesiae providere) non novatorum, qui Concilia generalia petunt, non ut lites tandem aliquando, sed ut nunquam finiantur. *Hanc gloriam*, ut ait S. Doctor *ibid. captant, ut propter illos totius orbis Synodus congregetur, & quoniam, Domino eis resistente, orbem catholicum pervertere nequeunt, saltem, commovere conantur.*

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

DISPUTATIO IX.

De Judice Controversiarum.

ARTICULUS I.

Utrum detur in Ecclesia iudex controversiarum fidei, & qualis.

RESPONSIO I.

Datur in Ecclesia aliquis iudex controversiarum in materia fidei. Est de fide.

Prob. Christus Ecclesiae suae (supple semper visibili) contulit media omnia ad ejus conservationem necessaria: quod enim Christus voluit Ecclesiam suam esse perpetuam, & tamen aliquid ei ad hanc perpetuitatem necessarium denegavit, sine blasphemia asseri non potest. Atqui iudex controversiarum in materia fidei est medium necessarium ad conservationem verae Christi Ecclesiae. Ergo, &c.

Prob. min. Nam vera Christi Ecclesia stare non test sine unitate fidei, ut constat ex dictis suo loco de notis & characteribus verae Christi Ecclesiae. Unitas autem fidei conservari non potest sine iudice controversiarum in materia fidei: cum enim identidem etiam graves in materia fidei suscitantur controversiae, vel ob rerum obscuritatem, vel ob demonum aut hominum malitiam, sine iudice, cujus iudicio omnes possint & debeant acquiescere, certo certius membra Ecclesiae in diversas distraherentur.